

Πάντα τὰ ἔθνη

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ
ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟ
ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΕΤΟΣ ΛΑ'
ΤΕΥΧΟΣ 123
ΙΟΥΛΙΟΣ
ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ
ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2012

Μέ τη χάρη του Θεού, τίς ευχές του Πατριάρχη μας και την άοκνη και συνεχή φροντίδα θερμών ύποστηρικτών του ιεραποστολικού έργου, η τοπική Όρθόδοξη Έπισκοπή προσφέρει τη δυνατότητα διεξόδων και εύκαιριών εκπαίδευσης και κατάρτισης στους νέ-

ξεύρεσης εργασίας σε σαράντα νέους κάθε χρόνο, συμβάλλοντας καθοριστικά στην αντιμετώπιση του προβλήματος της ανεργίας, η οποία μαστίζει τον πολύπαθο αυτό τόπο. Μέχρι σήμερα όποιος ήθελε να σπουδάσει τό γνωστικό αντικείμενο των Η/Υ έπρεπε να διαθέτει τά χρήματα προκειμέ-

Όρθόδοξη Ιεραποστολή στό Μπουρούντι· προσφορά νέων εύκαιριών για έκπαίδευση

ους Άφρικανούς, πού έχουν όρεξη και θέληση να σπουδάσουν. Μέ την οικονομική συνδρομή εύσεβοϋς δωρήτριας από την Άθήνα εγκαινιάσαμε τό Ίνστιτούτο Νέων Τεχνολογιών και Άνάπτυξης.

Τό Ίνστιτούτο άπευθύνεται σε άπόφοιτους Λυκείου και είναι τριετοϋς φοίτησης. Τά δύο πρώτα έτη προσφέρουν τη θεωρητική όπτική του αντικειμένου εξειδίκευσης και τό τρίτο έτος καλύπτεται από τίς άπαραίτητες πρακτικές άσκήσεις. Οί άπόφοιτοι άποκτούν έπίσημο δίπλωμα, τό όποιο άναγνωρίζεται από τό κράτος του Μπουρούντι. Οί πτυχιούχοι μπορούν να έργασθούν ως χειριστές ή τεχνικοί Ήλεκτρονικών Ύπολογιστών, ανάλογα μέ τόν τομέα πού οί ίδιοι θά επιλέξουν. Τό Ίνστιτούτο έχει τη δυνατότητα διδασκαλίας σε σαράντα σπουδαστές κατ' έτος, ήτοι έκατόν είκοσι συνολικά για τά τρία άκαδημαϊκά έτη.

Τό συγκεκριμένο εκπαιδευτικό Ίδρυμα είναι τό πρώτο του είδους του σε όλη τη χώρα και εύελπιστεί πώς θά δώσει μελλοντικά τη δυνατότητα

να μεταβεί για διάστημα τριών χρόνων στό Γκόμα ή στην Κένυα, κάτι πού ήταν άδύνατον για τούς φτωχούς κατοίκους του Μπουρούντι, πού βρίσκονται άκόμη σε πρώτη μεταπολεμική περίοδο.

Μέ τη βοήθεια των φίλων και δωρητών της ιεραποστολής, η Όρθόδοξη Έκκλησία παραδίδει στη διάθεση των παιδιών της άλλο ένα σημαντικό και καινοτόμο για τά άφρικανικά δεδομένα έργο. Μπορεί να άργήσαμε εξαιτίας των χρονοβόρων διαδικασιών και διατυπώσεων, αλλά τελικά τά καταφέραμε. Ευχαριστούμε μέσα από την καρδιά μας τη δωρήτρια, η οποία στη μνήμη του συζύγου της ανέλαβε να καλύψει τό οικονομικό κόστος του έργου, καθώς και όλλους τούς ανθρώπους πού μάς στηρίζουν μέ την όλη θερμη άγάπη και συμπαράστασή τους.

† Ό Μπουρούντι και Ρουάντα Σάββας

Διάλογος μέ Προτεστάντες Πάστορες

Τό Ἐθνικό Συμβούλιο Ἐκκλησιῶν Κορέας (National Council of Churches in Korea = NCCK) ζήτησε ἐπανειλημμένως ἀπό τήν Ἱερά Μητρόπολη Κορέας νά γίνει πλήρες μέλος του. Μέ τήν εὐλογία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἡ πρόταση ἔγινε δεκτή ὑπό τήν προϋπόθεση τῆς συμμετοχῆς μόνο στόν θεολογικό διάλογο, χάριν τῆς ὀρθόδοξης μαρτυρίας, χωρίς ἀνάμειξη σέ πολιτικές ἢ ἄλλες δραστηριότητες.

Στά πλαίσια τῆς συμφωνίας αὐτῆς ὑποβλήθηκε τό αἴτημα στή Μητρόπολη νά δοθοῦν διαλέξεις περί τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας σέ ἀκροατήριο προτεστάντων παστόρων στίς πόλεις Σεούλ, Τσουντσόν καί Τσοντζού, οἱ ὁποῖες καί πραγματοποιήθηκαν μέ ὁμιλητές τόν Σεβ. Μητροπολίτη Κορέας κ. Ἀμβρόσιο στή Σεούλ καί τοὺς Κορέατες Ἱερεῖς π. Ἱερεμία Τζό στό Τσουντσόν καί π. Ἰθαρίωνα Τζόνγκ στό Τσοντζού.

Παραθέτουμε ἐν συνεχείᾳ τή συζήτηση μεταξύ τοῦ Σεβασμιωτάτου καί τῶν ἀνδρῶν καί γυναικῶν παστόρων, μετά τή διάλεξή του στά κεντρικά γραφεῖα τοῦ NCCK στή Σεούλ, τή Δευτέρα 18 Ἰουνίου 2012.

1η ΕΡΩΤΗΣΗ: Συμφωνείτε με τη θεωρία των ΡΚαθολικών περί του Πέτρου και της "πέτρας", με την οποία δικαιολογούν το πρωτείο του Πάπα;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Ασφαλώς όχι. Για μας τους Όρθοδόξους τα πράγματα είναι απλά και ξεκάθαρα. Οι Μαθητές, με κεφαλή τους τον Ίησου Χριστό, ήταν μεταξύ τους ίσοι και κανένας ποτέ δεν διανοήθηκε να προβάλλει τον έαυτό του ως πρώτο και μοναδικό εκπρόσωπο του Χριστού στη γη. Τό συνοδικό σύ-

Εισήγηση για τον όρθόδοξο Μοναχισμό σε μεταπτυχιακούς Πρεσβυτεριανούς φοιτητές

στημα, τό όποιο ή Όρθόδοξη Έκκλησία ακολουθεύ στό διάβα των αιώνων μέ θρησκευτική ευλάβεια έχει ως πρότυπό του τή δωδεκάριθμη ομάδα των Μαθητών του Χριστού και έν συνεχεία τήν Άποστολική Σύνοδο των Ίεροσολύμων (περί τό 49 μ.Χ.). Ό συνοδικός θεσμός διατήρησε τόν θεμελιώδη χαρακτήρα της Όρθόδοξης Έκκλησίας ως κοινωνίας προσώπων και τήν προφύλαξε από τήν απολυταρχία και τήν άναρχία της ρωμαιοκαθολικής και της προτεσταντικής Δύσης αντίστοιχως.

Βεβαίως ή ισότητα των Μαθητών ή των Έπισκόπων – μελών μιās συνόδου μεταξύ τους δεν σήμαινε άναρχία. Η έννοια του πρώτου, βασισμένη στην άρχή του «πρώτος μεταξύ ίσων» (Primus inter pares), ήταν σέ ισχύ από τήν άρχαία Έκκλησία. Οι Έπίσκοποι των πέντε μεγάλων έκκλησιαστικών δικαιοδοσιών Ρώμης, Κωνσταντινουπόλεως, Άλεξαν-

δρείας, Άντιοχείας και Ίεροσολύμων (Πενταρχία) κατείχαν τή θέση του πρώτου στη διοίκηση της περιοχής τους, αλληλά ήταν μεταξύ τους ίσοι. Ό θεσμός της Πενταρχίας των πατριαρχών άναγνωριζόταν ήδη από τήν Δ΄ Οικουμενική Σύνοδο (451) ως ή άνώτατη διοικητική άρχή στην Έκκλησία. Πρωτείο έξουσίας, όπως τό αντιλαμβάνονται οι Ρωμαιοκαθολικοί, δεν είχε ποτέ κανένας. Στόν έπίσκοπο Ρώμης όλοι άναγνώριζαν πρωτείο τιμής και όχι έξουσίας. Κανένας δεν τόν άναγνώριζε ως τόν μοναδικό, δήθεν, διάδοχο του Πέτρου, πού είχε, τάχα, τό δικαίωμα της άπόλυτης άρχηγίας και κυριαρχίας σ΄ όλόκληρη τήν άνά τήν οικουμενική χριστιανική Έκκλησία. Τά λόγια του Χριστού «σύ εί Πέτρος, και επί ταύτη τή πέτρα οικοδομήσω μου τήν έκκλησίαν, και πύλαι ήδου ου κατισχύσουσιν αυτής» (Μτ. 16:18) σημαίνουν ότι ό Χριστός θά οικοδομήσει τήν Έκκλησία Του όχι στό πρόσωπο του Πέτρου, αλληλά στην ξεκάθαρη όμολογία του: «σύ εί ό Χριστός ό υίός του Θεού του ζώντος» (16:16), πού έκανε ό Πέτρος ως άπάντηση στην έρώτηση του Χριστού προς τους Μαθητές: «ύμεις δε τίνα με λέγετε είναι;» (16:15). Ό Χριστός δεν κατέστησε τόν Πέτρο ποιμένα των άλλων Άποστόλων.

Γι΄ αυτό ό Πέτρος όνομάζει τόν έαυτό του «συμπρεσβύτερον» (1 Πέτρ. 5:1), γιατί άναγνωρίζει τους ύπόλοιπους Άποστόλους ισότιμους, μέ τόν Χριστό ως τόν μόνον «άρχιποιμένα» τους (1 Πέτρ. 5:4).

2η ΕΡΩΤΗΣΗ: Ός γνωστόν, οι ρωμαιοκαθολικοί θεολόγοι προσπαθούν να στηρίξουν τό πρωτείο του Πάπα και στη συνομιλία του Άναστάστος Κυρίου μέ τόν Πέτρο. Τί άπάντηση δίνετε;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Πράγματι οι Ρωμαιοκαθολικοί υποστηρίζουν ότι ό Χριστός, στη σχετική συνομιλία Του μέ τόν Πέτρο (Ίω. 21:15-17) τόν κατέστησε ποιμένα των προβάτων του. Έτσι συμπεραίνουν λανθασμένα ότι ό έπίσκοπος Ρώμης, ως διάδοχος του Πέτρου, έχει τό άποκλειστικό δικαίωμα του πρωτείου έξουσίας. Είναι γνωστόν, όμως, ότι ό Πέτρος, πριν από τή Ρώμη έκανε ποιμαντικό έργο στα Ίεροσόλυμα. Έκει,

καθώς γνωρίζουμε από τό βιβλίον τῶν Πράξεων κήρυξε μετά παρηγορίας τόν λόγον τοῦ Θεοῦ ἀμέσως μετά τήν Πεντηκοστή (Πράξ. 2:14-36), καί δέν σταμάτησε τό κηρυκτικό του ἔργο ἀκόμη καί ὅταν τόν φυλάκισαν μαζί μέ τούς ἄλλους Ἀποστόλους ῥέγοντας στό συνέδριο τῶν Ἰουδαίων τό: «πειθαρχεῖν δεῖ Θεῷ μάλλον ἢ ἀνθρώποις» (Πράξ. 5:29). Παρ' ὅλα αὐτά ὁ ἐπίσκοπος τῆς Ἱερουσαλήμ ποτέ δέν τόλημψε νά διεκδικήσῃ πρωτεῖο ἐξουσίας, λόγῳ τῆς «συγγενείας» του μέ τόν Πέτρο, ὅπως τό κάνει ὁ Πάπας. Τό ἴδιο ἰσχύει καί γιά τόν ἐπίσκοπο τῆς Ἀντιοχείας, στήν ὁποία ἔδρασε ἐπίσης ὁ Πέτρος καί ἐθεωρεῖτο, κατά τήν ἀρχαιότητα, πρῶτος ἐπίσκοπός της.

3η ΕΡΩΤΗΣΗ: *Νομίζετε ὅτι ἡ ἰσότητα ἔχει σχέση μέ τήν ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας;*

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Βεβαίωτα. Ἡ ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας τῆς πρώτης χιλιετίας διαφυλάχθηκε μέ τήν πεποίθησιν ὅτι οἱ Ἐπίσκοποι, ὅπως οἱ Μαθητές τοῦ Χριστοῦ, ἦταν μεταξύ τους ἴσοι. Ἀλλά δυστυχῶς ὁ ἐπίσκοπος τῆς Ρώμης μέ τήν παράλογη ἀξίωσή του περί τοῦ πρωτείου ἐξουσίας προκάλεσε τό ὀλέθριο Μεγάλο Σχίσμα (1054 μ.Χ.) καί ἐγένε ἡ αἰτία τῆς διαιρέσεως τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου μέχρι σήμερα. Γιατί ὅταν ὁ Πάπας ἀποκόπηκε ἀπό τίς τέσσερις ἄλλες μεγάλες ἐκκλησιαστικές δικαιοδοσίες καί ἔμεινε ἀπομονωμένος ἄρχισε, ὅπως ἦταν φυσικό, τόν κατήφορο τῶν δογματικῶν παρεκκλίσεων ἀπό τήν ὀρθή πίστη τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας. Καί ὡς γνωστόν αὐτό εἶχε ὡς ἀποτέλεσμα τή γέννηση τῆς θρησκευτικῆς Μεταρρύθμισης τοῦ 16ου αἰ. Ἔτσι, δυστυχῶς, ὁ Λούθηρος, ὁ Καλβίνος καί οἱ ἄλλοι πρωτεργάτες τοῦ Προτεσταντισμοῦ, ἐνῶ δικαιοδογημένα διαμαρτυρήθηκαν γιά τίς παρεκτροπές καί τά σκάνδαλα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρώμης, κατέφυγαν στό ἄλλο ἄκρο καταργώντας τήν Παράδοσιν, τόν Κληῖρο, τά Μυστήρια κ.λπ. Σήμερα, ὕστερα ἀπό πεντακόσια χρόνια, ἀντικρίζουμε τό θλιβερό φαινόμενο σχεδόν κάθε κήρυκας νά δίνει τή δική του ἐρμηνεία στήν Ἁγία Γραφή καί κάθε φιλόδοξος ποιμένας νά ἰδρύει τή δική του ἐκκλησία. Οἱ πολλῆς χιλιάδες τῶν προτεσταντικῶν Ὁμολογιῶν, πού υπάρχουν σήμερα στόν κόσμο, εἶναι ἡ ἀπόδειξη τῶν ἀνωτέρω. Ὁ Λούθηρος ζητοῦσε τή

Μεταρρύθμιση τῆς Ἐκκλησίας, σήμερα ὅμως γινόμαστε μάρτυρες, κυρίως στήν Ἀσία, στήν Ἀφρική καί στή Λατινική Ἀμερική, τοῦ κατακερματισμοῦ τῆς Ἐκκλησίας χωρίς βάσεις ἐκκλησιολογικές. Στό σημεῖο αὐτό ἐπιτρέψτε μου νά ἀναφέρω τό ἐξῆς παράδειγμα:

Στήν περιοχή τοῦ Καθεδρικοῦ Ναοῦ τῆς Ὁρθόδοξης Μητρόπολης Κορέας, στό Aheong-dong, σέ ἀπόσταση 20-30 μέτρων περιμετρικά τοῦ Ναοῦ μας υπάρχουν τρεῖς προτεσταντικές ἐκκλησίες διαφορετικῆς ὁμολογιακῆς κατεύθυνσης. Τό ἐρώτημα εἶναι εὐλόγο: Γιατί υπάρχουν αὐτές οἱ τρεῖς διαφορετικές ἐκκλησίες στόν ἴδιο χώρο; Σέ τί διαφέρουν δογματικῶς μεταξύ τους, ὥστε νά τοὺς ἐμποδίζει νά ἐνωθοῦν σέ μία ἐκκλησία καί νά ἐπικοινωνοῦν ἡ μία μέ τήν ἄλλη; Θά σᾶς ἤμουν εὐγνώμων ἐάν μοῦ δίνετε μία πειστική ἀπάντηση. (Οὐδέν σχόλιον ἀπ' τό ἀκροατήριον, παρά μόνον συγκαταβατικά χαμόγελα ἀμχανίας!)

4η ΕΡΩΤΗΣΗ: *Γιατί ὑπάρχει στους ὀρθόδοξους ναούς τό ἱερό βῆμα, τό ὁποῖο μάλιστα εἶναι κλεισμένο μέ τό τέμπλο καί γι' αὐτό δέν βλέπουν οἱ λαϊκοί τί κάνουν οἱ ἱερεῖς μέσα σ' αὐτό; Αὐτό δέν εἶναι διάκριση μεταξύ Κλήρου καί Λαοῦ; Μπορεῖ νά ἀλλοτρίωσιν αὐτή ἡ παράδοσή σας;*

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Κατ' ἀρχάς πρέπει νά τονίσουμε ὅτι ὁ ναός στήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία δέν εἶναι ἀπλά καί μόνον ἓνας εὐκτῆριος οἶκος, ἓνας τόπος συνάθροισης τῶν πιστῶν, ἀλλά εἶναι τόπος ἅγιος καί ἱερός. Ὁ κάθε ναός ἐγκαινιάζεται μέ εἰδική Ἀκολουθία καί στό ἐξῆς εἶναι τόπος ἀποκληστικῶς ἀφιερωμένος στόν Θεό καί στή Πατριαρχία Του. Μ' ἄλλα λόγια δέν εἶναι μία αἶθουσα κηρύγματος, ἡ ὁποία, ἐάν γιά τόν ἓνα ἢ τόν ἄλλο λόγο σέ κάποια στιγμή δέν μᾶς ἐξυπηρετεῖ, εἶναι δυνατόν νά ἀντικατασταθεῖ μέ μία νέα καί ἡ παλιά νά μετατραπεῖ σέ καφενεῖο, ἐστιατόριον ἢ ὀδιδήποτε ἄλλο.

Ὁ ὀρθόδοξος ναός εἶναι ἡ ὁρατή κατοικία τοῦ Θεοῦ. Εἶναι ὁ ἐπίγειος οὐρανός στον ὁποῖο ὁ ἐπουράνιος Θεός ἐνοικεῖ καί ἐμπεριπατεῖ (πρβλ. 2 Κορ. 6:16). Ὑπενθυμίζω ὅτι στήν Παλαιά Διαθήκη (~ Εξ. 25 κ.έξ.) ὁ ἴδιος ὁ Θεός ἔδωσε ἐντυπωσιακές λεπτομερειακές παραγγελίες γιά τό πῶς ἔπρεπε οἱ Ἰσραηλίτες νά κατασκευάσουν τήν Σκηνή τοῦ Μαρτυρίου.

Ὁ Ναός ἔχει ἀναγωγικό χαρακτήρα. Γι' αὐτό συμβολικά συνήθως ἀνεβαίνουμε σκαλοπάτια γιά νά εἰσελθούμε, ἀφήνοντας πίσω μας τίς κοσμικές μέριμνες καί εἰσερχόμενοι στόν πνευματικό κόσμο τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ. «Ἐν τῷ ναῷ ἐστῶτες τῆς δόξης Σου, Κύριε, ἐν Οὐρανῷ ἐστάναι νομίζομεν», ψάλλοιμε σέ ἕναν ὡραῖο ὕμνο τῆς Ἐκκλησίας μας. Καί ἡ διαίρεσή του ἐπίσης σέ Πρόναο, Κυρίως Ναό καί Ἱερό Βῆμα ἔχει πάλι ἀναγωγικό συμβολισμό. Ὁ ἕνας χώρος μᾶς ὁδηγεῖ κλιμακωτά στόν ἄλλο φθάνοντας στό ὑψηλότερο σημεῖο τοῦ ναοῦ στό Ἱερό Βῆμα, δηλαδή στά Ἱερά τῶν Ἁγίων. Ἐκεῖ βρίσκεται τό ἅγιο Θυσιαστήριο, πού συμβολίζει τό ὑπερουράνιο Θυσιαστήριο, πάνω στό ὁποῖο εἶναι τοποθετημένα ἀφ' ἑνός μὲν τό Ἱερό Ἄρτοφόριο μέ τό Σῶμα καί τό Αἷμα τοῦ Χριστοῦ καί ἀφ' ἑτέρου τό Ἱερό Εὐαγγέλιο στό κέντρο, γιά νά μᾶς τονίζουν καί τά δύο μέ ὁρατό τρόπο τή δογματική ἀλήθεια ὅτι ὁ Χριστός καί ὁ Λόγος Του εἶναι τό πᾶν, εἶναι τό κέντρο τῆς ζωῆς μας.

Τό Ἱερό Βῆμα ἔχει τίς ρίζες του στά Ἱερά τῶν Ἁγίων τῆς Σκηνῆς τοῦ Μαρτυρίου στήν ἔρημο τοῦ Σινᾶ καί ἀργότερα τοῦ Ναοῦ τοῦ Σολομώντα στά Ἱεροσόλυμα. Δέν εἶναι νεότερη δική μας ἐφεύρεση. Τό τέμπλο διακρίνει τόν κυρίως Ναό ἀπό τό Ἱερό Βῆμα, ὅπως χώριζε τό «καταπέτασμα» στό Ναό τοῦ Σολομώντα τά Ἱερά, πού εἰσέρχονταν μόνον ὁ Λαός καί οἱ Ἱερεῖς, ἀπό τά Ἱερά τῶν Ἁγίων, πού εἰσήρχετο κατά τήν ἑορτή τοῦ Ἐξίλασμοῦ «ἅπαξ τοῦ ἑνιαυτοῦ μόνος ὁ Ἀρχιερεὺς» κατ' ἐντολή τοῦ Θεοῦ (Λευτ. 16:34, Ἑβρ. 9:7). Τό τέμπλο μᾶς βοηθᾷ νά καταλαβαίνουμε Κλήρος καί Λαός τήν ἰδιαίτερη ἱερότητα τοῦ χώρου. Γι' αὐτό καί τό φρουροῦν οἱ ἀρχάγγελιοι Μιχαήλ καί Γαβριήλ πού βρίσκονται στή νότια καί βόρεια πύλη του.

Στήν ἀρχαία Ἐκκλησία ἀρχικά ἡ διάκριση τοῦ κυρίως Ναοῦ ἀπό τό Ἱερό Βῆμα γινόταν μέ κουρτίνα ἢ τό ἐπιστύλιο καί ἐν συνεχείᾳ μέ τό τέμπλο, πού ἦταν μαρμάρينو, ξύλινο ἢ σιδερένιο χαμηλό κιγκλίδωμα. Τό ψηλό τέμπλο εἶναι πολύ μεταγενέστερο. Παρ' ὅλα αὐτά ὅμως μέ τήν μία ἢ τήν ἄλλη μορφή του τό τέμπλο μᾶς προστατεύει ἀπό τήν ἀποϊεροποίηση τοῦ χώρου. Θά μπορούσαμε νά τό παρομοιάσουμε μέ τόν θώρακα στό ἀνθρώπινο σῶμα, πού προστατεύει τήν καρδιά ἀπό τά βέβηλα ἢ ἀπρόσεκτα χέρια. Ἡ «καρδιά» τοῦ ἱεροῦ ναοῦ εἶναι τό ἅγιο Θυσιαστήριο. Γι' αὐτό δέν εἶναι δυνατόν στόν καθένα νά ἔχει πρόσβαση σ' αὐτό. Παρά μόνον οἱ λειτουργοί γιά τό λειτουργικό μέρος τῆς λατρείας. Ἡ ἀπαίτηση νά τά

Διάλεξη περὶ Ὁρθοδόξου πνευματικότητας σέ Μεθοδιστές πάστορες

βλέπουμε ὅλα καί νά τά κατανοοῦμε ὅλα εἶναι ἀπόρροια σχολαστικῆς νοοτροπίας. Ἔσ μήν ξεχνᾶμε ὅτι ὁ Θεός παρουσιάστηκε στόν Μωυσῆ στόν «γνόφο» (Ἑξ. 20:21) καί ὁ Χριστός ἀποκάλυψε τίς μεγάλες ἀλήθειες τῆς πίστεώς μας «ἐν παραβολαῖς... καί χωρίς παραβολῆς οὐδέν ἐλάλη» (Μτ. 13:34). Ὁ Θεός ἀποκαλύπτεται ὄχι στοὺς περιέργους, ἀλλὰ στοὺς «πτωχοὺς τῷ πνεύματι» καί στοὺς «καθαροὺς τῆ καρδιά» (Μτ. 5:3 καί 8), πού σάν τόν Τελῶνη δέν νιώθουν ἄξιοι νά κοιτάζουν τόν οὐρανὸ ἀλλὰ μέ τό πρόσωπό τους σκυμμένο στή γῆ ἐπαναλαμβάνουν τό «ὁ Θεός ἰλάσθητί μοι τῷ ἁμαρτωλῷ» (Λκ. 18:13).

Ἀπαντώντας μέ δύο λόγια στό ἐρώτημα θά ἔλεγα ὅτι τό τέμπλο δέν νοεῖται «σάν χώρισμα, ἀλλά σάν σχῆμα ἐνότητας ἀνάμεσα στά δύο μέρη τοῦ ναοῦ» (Λ. Οὐσπένσκυ). Ὁ Χριστός στό κέντρο καί δεξιά καί ἀριστερά Του ἡ Θεοτόκος, ὁ Βαπτιστής, οἱ Ἅγγελοι, οἱ Ἀπόστολοι, οἱ Ἅγιοι σέ στάση δεήσεως (προσευχῆς) ἐπικοινωνοῦν μέ τήν ἐπί γῆς στρατευομένη Ἐκκλησία. Οἱ πιστοί ἀτενίζοντας τά πρόσωπα τῶν εἰκόνων τοῦ τέμπλου κατά τήν ὥρα τῆς λατρείας ἔχουν ὁρατή ἐπικοινωνία μέ τή θριαμβεύουσα Ἐκκλησία καί ἐνώνονται μέ τόν Χριστό διά τῆς συμμετοχῆς τους στό Δεῖπνο τῆς Βασιλείας.

5η ΕΡΩΤΗΣΗ: *Ποιά εἶναι ἡ προτεραιότητα τῆς πνευματικῆς ζωῆς σύμφωνα μέ τή διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας σας;*

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: «Ὁ ἀγιασμός ἡμῶν» (1 Θεσ. 4:3). Ὁ ἴδιος ὁ Θεός μᾶς τό εἶπε: «Ἅγιοι γίνεσθε ὅτι ἐγώ ἅγιός εἰμι» (Λευϊτ. 20:7,26 καί 1 Περτ. 1:16). Ἡ ἀγιότητα, λοιπόν, εἶναι ὁ μοναδικός προορισμός μας. Ἡ ἀγιότητα εἶναι ὁ σκοπός τῆς Ἐκκλησίας ἄνευ τοῦ ὁποῦ δέν ἔχει λόγος ὑπάρξεως. Ἀλλά τί σημαίνει ἀγιότητα; Ἀγιότητα σημαίνει νά ἀποκτήσουμε τό Ἅγιο Πνεῦμα καί νά ἐνωθοῦμε μέ τόν Θεό. Νά γίνουμε θεοί κατά χάριν. Αὐτό σημαίνει ὁ θεολογικός ὁρος «θέωσις», κατά τοὺς Πατέρες τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας. Ὁ Θεός μᾶς ἐπῆλσε «κατ' εἰκόνα» καί «καθ' ὁμοίωσιν» δική Του ὥστε νά ζοῦμε αἰώνια μαζί Του. Αὐτό πού χάσαμε μετά τήν πτώση, τό ξανακερδίζουμε ἐάν θέλομε ζώντας «ἐν Χριστῷ». Ὁ Χριστός ἦρθε ὄχι γιά νά μᾶς κάνει «καλοῦς» ἀνθρώπους, ἀλλά «ἀγίους». «Αὐτός γάρ (ὁ τοῦ Θεοῦ Λόγος) ἐννθρώπησεν ἵνα ἡμεῖς θεοποιηθῶμεν» (Μ. Ἀθανασίου, Περί Ἐνανθρωπήσεως 54, ΒΕΠ 30:119). Ἦρθε γιά νά μᾶς θεώσει, νά μᾶς ἐξαγιασῇ ψυχοσωματικά καί νά μᾶς χαρίσῃ αἰώνια ζωή.

Στό ἔργο τοῦ ἀγιασμοῦ μας ἀλάνθαστοι ὁδηγοί μας εἶναι ὅλοι οἱ Ἅγιοι. Δηλαδή οἱ ἅγιοι Ἀπόστολοι, οἱ ἅγιοι Μάρτυρες, οἱ Ἀποστολικοί Πατέρες, οἱ Ὅσιοι, οἱ ἅγιοι Πατέρες καί ἡ μακρά ἀλυσίδα ὄλων «τῶν ἁγίων, ὡς φίλων τοῦ Θεοῦ» (Ἰω. Δαμασκνοῦ, ΡΓ 94, 1252) ἀπό τόν πρῶτο αἰῶνα μέχρι τήν ἐποχή μας.

Ὅπως ὅταν θέλεις νά ἀνέβεις σέ μιά βουνοκορφή

χρειαζέσαι ἕναν ὁδηγό γιά νά μή χάσεις τόν δρόμο, ἔτσι στόν δρόμο πρὸς τή Βασιλεία τοῦ Θεοῦ οἱ Ἅγιοι εἶναι οἱ ὁδοδείκτες μας. Ὁ κάθε Ἅγιος μέ τή διδασκαλία καί τή ζωή του μᾶς ἐπαναλαμβάνει τά λόγια τοῦ ἀποστόλου Παύλου: «Μιμηταί μου γίνεσθε, καθὼς καὶ γὰρ Χριστοῦ» (1 Κορ. 11:1).

Γι' αὐτό τόν λόγο τό κήρυγμά μας πρέπει νά εἶναι πάντοτε σωτηριολογικό.

6η ΕΡΩΤΗΣΗ: *Πῶς βλέπετε τήν κορεατική κοινωνία;*

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Τό γεγονός ὅτι ἡ Κορέα εἶναι ἡ πρώτη χώρα στόν κόσμο σέ αὐτοκτονίες εἶναι λίαν ἀποκαλυπτικό τῆς βαθιᾶς κρίσης πού διέρχεται ἡ κορεατική κοινωνία. Βλέποντας τό θέμα μέ διάθεση ὄχι κριτικῆς ἀλλά αὐτοκριτικῆς καταθέτω ταπεινά τό συμπέρασμά μου ὅτι ὡς Χριστιανοί ἔχουμε ἀποτύχει. Καυχόμαστε ὅτι ὁ Χριστιανισμός ἔχει ἐξαπλωθεῖ πολὺ τά τελευταῖα ἑκατὸ χρόνια στήν Κορέα. Ἀλλά φαίνεται, δυστυχῶς, ὅτι τό πνεῦμα τοῦ Χριστοῦ δέν ἔχει ἐπηρεάσει ἀκόμη οὐσιαστικά τοὺς ἀνθρώπους. Γιατί ἐάν οἱ ἀνθρώποι δέν ἔχουν καταλάβει ὅτι ἡ ζωή εἶναι πολὺτιμο ἀγαθὸ τοῦ Θεοῦ καί πῶς ὁ ὁποιοσδήποτε τρόπος ἀφαίρεσῆς τῆς εἶναι μεγάλη ἀμαρτία, τότε ἡ πνευματικότητά μας βρίσκεται στό ναδίρ.

Καί μέ στενοχωρεῖ πολὺ, συγνώμη πού θά τό πῶ, ὅτι τό ΝССК καί ἄλλοι χριστιανικοὶ φορεῖς δέν ἀντιδρῶν ὅσο θά ἔπρεπε. Νομίζω ὅτι ἦταν πολὺ ἀποτελεσματικό νά κάνουμε ὅλοι μαζί μιά μεγάλη ἐκστρατεία ἐνημερώσεως τῆς κοινωνίας κατά τῶν αὐτοκτονιῶν. Νά ὁμολογήσουμε ξεκάθαρα τή διαφωνία μας πρὸς ὅλους ὅσοι πιστεύουν ὅτι ἡ αὐτοκτονία εἶναι σέ πολλῆς περιπτώσεως «ἥρωική πράξη» ἢ μιά «καλή λύση» καί νά διακηρύξουμε τήν πίστη μας στήν ἱερότητα τοῦ ἀνθρώπινου σώματος, πού πηγάζει ἀπό τήν πίστη μας στήν Ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ.

7η ΕΡΩΤΗΣΗ: *Μιλήστε μας γιά τήν γιορτὴ τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ στήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία;*

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Στήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία, πού ἔλεγε-

ται καί είναι «Ἐκκλησία τῆς Ἀναστάσεως» δίνουμε μεγάλη ἔμφαση στήν Ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ. Αὐτό φαίνεται ἀπό τή μακρά περίοδο προετοιμασίας πρὶν ἀπό τό Πάσχα, τίς μεγάλες καί ὑψίστου κάλλους καί θεολογίας Ἀκολουθίες τῆς Μ. Ἑβδομάδας καί τίς σαράντα μέρες τοῦ ἑορτασμοῦ τοῦ Πάσχα.

Γνωρίζετε καλλύτερα ἀπό μένα ὅτι ἡ Κυριακή τοῦ Πάσχα στίς ἐκκλησίες σας εἶναι σχεδόν μιὰ συνηθισμένη Κυριακή, χωρίς ἰδιαίτερο τελετουργικό. Ἐνῶ τὰ Χριστούγεννα γίνεται τόσος πολὺς θόρυβος μέ τὰ χριστουγεννιάτικα δέντρα, τὰ στολίδια, τὰ πολυχρωμα φῶτα στούς δρόμους, τὰ κάλαντα καί τήν ἀνταλλαγή εὐχῶν Merry Christmas ἀπό Χριστιανούς καί μή, τό Πάσχα ἔρχεται καί φεύγει χωρίς νά γίνεται σέ πολλοὺς ἀντιληπτό.

Καί στήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία, βεβαίως, δίνουμε μεγάλη σημασία στήν ἑορτή τῶν Χριστουγέννων, γιατί εἶναι ἡ «μητρόπολις τῶν ἑορτῶν», ὅπως χαρακτηριστικά λῆει ὁ ἱερός Χρυσόστομος. Ἀλλῆ «εἰ Χριστός οὐκ ἐγήγερται, κενόν ἄρα τό κήρυγμα ἡμῶν... ματαία ἡ πίστις ἡμῶν» (1 Κορ.15:14, 17). Ἡ πίστη μας εἶναι θεμελιωμένη στήν Ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ. Καί ἀπό τήν Ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ ὡς κέντρο καί ἀφετηρία οικοδομεῖται ὅλη ἡ ζωὴ μας. Ἐάν πιστεύουμε στήν Ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ, τότε πιστεύουμε καί στήν ἀνάσταση τῶν νεκρῶν. Τότε ὁ σεβασμός καί ἡ προστασία τῆς ἐπίγειας ζωῆς μας εἶναι τό σκαλοπάτι γιά τήν ἀπόκτηση τῆς αἰώνιας ζωῆς.

8η ΕΡΩΤΗΣΗ: *Γιατί ἐσεῖς οἱ Ὁρθόδοξοι ἐπιμένετε τόσο πολὺ στό θέμα τῶν εἰκόνων; Τι ρόλο παίζουν οἱ εἰκόνες στό θέμα τῆς σωτηρίας μας.*

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Ὅπως εἶπαμε στήν πρώτη ἐρώτηση ὁ Ὁρθόδοξος Ναός μέ τή δομή, τήν ἀρχιτεκτονική καί τὰ σύμβολά του ἔχει ἀναγωγικό χαρακτήρα.

Ἔτσι καί οἱ εἰκόνες, κατ' ἐξοχὴν τήν ὥρα τῆς λατρείας, ἔχουν ἀναγωγικό χαρακτήρα. Μ' ἄλλα ῥόγια οἱ εἰκόνες διά τοῦ ἀναγωγικοῦ καί διδασκτικοῦ χαρακτήρα τους, γίνονται παιδαγωγοί εἰς Χριστόν (πρβλ. Γαλ. 3:24). Στήν αἴθουσα π.χ. πού βρισκόμαστε τώρα, μπροστά μας ἔχουμε ἕναν τοῖχο. Κανένας μας δέν

μπορεῖ νά δεῖ τί ὑπάρχει πίσω ἀπ' αὐτόν. Ἀντίθετα, στὸν ἀπέναντι τοῖχο μέ τό μεγάλο παράθυρο μπορούμε νά δοῦμε ἕνα μεγάλο μέρος τῆς ὁμορφῆς πόλης μας. Αὐτό τὸν ρόλο παίζουν καί οἱ εἰκόνες: εἶναι ἕνα παράθυρο ἀπ' τό ὁποῖο μπορούμε νά δοῦμε ζῶντας ἀκόμη στή γῆ τὸν πνευματικό κόσμο τοῦ Οὐρανοῦ. Βλέποντας, μ' ἄλλα ῥόγια τήν εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ μέ τό νοῦ καί τήν καρδιά μας ἐπικοινωνοῦμε μέ τὸν ἴδιο τὸν Χριστό.

Διάλεξη σέ μεταπτυχιακό τμήμα Προτεσταντικῆς Θεολογικῆς Σχολῆς

9η ΕΡΩΤΗΣΗ: *Ναί, ἀλλῆ γιατί φιλάτε τίς εἰκόνες;*

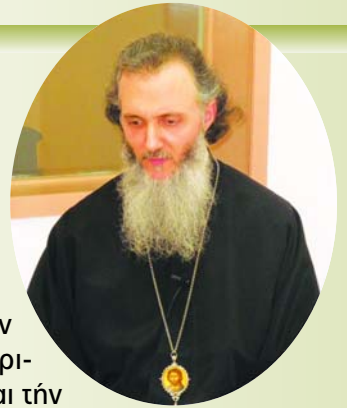
ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Ὅταν ἕνας στρατιώτης στέλνει στή μητέρα του μιὰ φωτογραφία, ἐκείνη τήν παίρνει μέ ἑλκτῆρα στά χέρια της καί πολλῆς φορές τή φιλάει δακρυσμένη. Φυσικά, ὅπως ὅλοι καταλαβαίνουμε, δέν φιλάει τό ἄψυχο χαρτί τῆς φωτογραφίας, ἀλλῆ νοερά τό παιδί της, πού βρίσκεται μακριά της. Αὐτό συμβαίνει καί μέ τίς εἰκόνες. «Διότι ἡ τῆς εἰκόνος τιμὴ ἐπὶ τό πρωτότυπον διαβαίνει», διδάσκει ἀπὸ τὸν 4ο αἰ. ἡδὴ ὁ Μ. Βασίλειος (*Περὶ Ἁγίου Πνεύματος*, 18:45). Ἔτσι τήν ὥρα τῆς κατ' οἶκον προσευχῆς ἢ τῆς κοινῆς λατρείας οἱ εἰκόνες μᾶς ὀδηγοῦν νοερῶς στή θέα τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ.

10η ΕΡΩΤΗΣΗ: *Καλὰ ὄλα αὐτά, ἀλλῆ πῶς συμβιβάζεται ἡ προσκύνηση τῶν εἰκόνων μέ τή ρητὴ ἐντο-*

λή τοῦ δεκαλόγου «οὐ ποιήσεις σεαυτὸν εἰδωλὸν οὐδέ παντός ὁμοίωμα...» (Ἐξ. 20:4 καί Δευτ. 5:8);

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Δέν χωρεῖ καμιά ἀμφιβολία ὅτι ἡ ἐντολή τοῦ δεκαλόγου εἶναι ἴλιαν ἀπαγορευτική. Αὐτό ἀλλήλωσε ἔχει ἀποφασισθεῖ κατηγορηματικά καί ἀπό τήν ἐβδόμη Οἰκουμενική Σύνοδο (787), πού ἀσχολήθηκε εἰδικά μέ τό θέμα τῶν εἰκόνων. Ἄλλιά οἱ εἰκόνες τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας δέν παραβαίνουν τήν ἐν λόγῳ ἐντολή γιά τόν ἐξῆς λόγο. Ὅπως θά διαπιστώσετε ἐάν ἐπισκεφθεῖτε π.χ. τόν Καθεδρικό Ναό τοῦ Ἁγίου Νικολαίου στή Σεούλ ἢ τίς ἄλλες ἐνορίες τῆς Μητρόπολῆς μας, ἀνάμεσα στίς πολὺ ωραίες τοιχογραφίες τοῦ ναοῦ ἢ στίς φορητές εἰκόνες, δέν θά βρεῖτε πουθενά εἰκόνα τοῦ Θεοῦ Πατέρα. Μόνο τό δεύτερο πρόσωπο τῆς Ἁγίας Τριάδος, τόν Θεό λόγο πού ἔγινε «σάρξ» (Ἰω. 1:14) εἰκονίζουμε στήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία. Τόν Θεό Πατέρα πού εἶναι Πνεῦμα καί δέν τόν εἶδε κανείς δέν μπορούμε νά τόν εἰκονίσουμε, γιατί εἶναι «ἀπερίγραπτος». Τόν Υἱό ὅμως πού ἔγινε ἄνθρωπος γιά τή σωτηρία μας τόν εἰκονογραφοῦμε ὅπως τόν εἶδαμε κατά τήν ἐπί γῆς παρουσία Του. «Ὅταν ὁρατός σαρκί ὁ ἀόρατος γέννηται, τότε εἰκονίσεις τό τοῦ ὁραθέντος ὁμοίωμα» γράφει ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκνός (PG 94,1240). Δέν εἰκονίζουμε τή θεία φύση Του, πού ἐπίσης εἶναι «ἀπερίγραπτη», ἀλλιά τήν ὑπόσταση, δηλαδή τό πρόσωπο τοῦ ἐνανθρωπίσαντος Υἱοῦ καί Λόγου τοῦ

Θεοῦ. «Οὐ τήν ἀόρατον εἰκονίζω θεότητα, ἀλλ' εἰκονίζω Θεοῦ τήν ὁραθεῖσαν σάρκα» (Ἰω. Δαμασκνοῦ, *Λόγος Α'*, PG 94,1236). Ὅποιοι μ' ἄλλα λόγια ἀρνεῖται τήν εἰκονογράφηση τοῦ Χριστοῦ εἶναι σάν νά ἀρνεῖται τήν Ἐνσάρκωσή Του, «ἐχθρός ἐστὶ τοῦ Χριστοῦ» (Ἰω. Δαμασκνοῦ, *Λόγος Β'*, PG 94,1296 καί 1333).

Θά μοῦ ἐπιτρέψετε νά συμπληρώσω ὅτι καί τό τρίτο πρόσωπο τῆς Ἁγίας Τριάδος, τό Ἅγιον Πνεῦμα τό εἰκονίζουμε μόνο συμβολικά, ὅπως, δηλαδή παρουσιάστηκε στόν κόσμο: σάν περιστέρι καί σάν γλώσσα φωτιᾶς.

Οἱ Ὁρθόδοξοι δέν λατρεύουν τίς εἰκόνες, ἀλλιά τίς τιμοῦν. Καί ὅπως ἀντιλαμβάνεστε ὑπάρχει τεράστια διαφορά μεταξύ λατρείας καί τιμῆς. «Οἶδα διαφορὰν προσκυνήσεως... Ἐτερον γάρ ἐστὶν ἡ τῆς λατρείας προσκύνησις, καί ἕτερον ἡ ἐκ τῆς τιμῆς προσαγομένη τοῖς κατὰ τι ἀξίωμα ὑπερέχουσιν» (Ἰω. Δαμασκνοῦ, *Λόγος Α'*, PG 94,1240).

* * *

Τελειώνοντας, θέλω νά σημειώσω ὅτι ὅπως εἶδατε στίς ἀπαντήσεις μου ὑπῆρχε καί τό στοιχεῖο τῆς αὐτοκριτικῆς, δεδομένου ὅτι καί ἡ Ὁρθόδοξη Μητρόπολη Κορέας εἶναι μέλος τοῦ NCCK. Θερῶ μεγάλης σημασίας τό γεγονός ὅτι μπορούμε νά συζητοῦμε σέ ἓνα τόσο ὑψηλό ἐπίπεδο θεολογικά θέματα, στά ὁποῖα ἔχουμε, δυστυχῶς, διαφοροποιήσεις. Ὅμως μέ τόν διάλογο τῆς ἀγάπης καί τῆς ἀλήθειας εἶναι σίγουρο ὅτι μπορούμε νά γνωρίσουμε καλύτερα ὁ ἓνας τόν ἄλλο καί νά προωθήσουμε τό πνεῦμα τῆς ἐνότητας μεταξύ μας σέ σωστές ἐκκλησιολογικές βάσεις. Σᾶς εὐχαριστῶ θερμότερα γιά τήν πρόσκλησή σας, τίς εὐστοχες ἐρωτήσεις σας καί τήν προσοχή σας.

Γιά τήν καταγραφή:

Α. Δ. Κοντογιαννακοπούλου

Ὁμιλία σέ Ρωμαιοκαθολικούς κληρικούς περὶ Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας

Τό αυτοκίνητο της Ίεραποστολής κολλημένο στους τεράστιους όγκους της λάσπης

Δευτέρα βράδυ ξεκινήσαμε τό ταξίδι μας, τέσσερις έθελοντές μέ τόν οδηγό μας καί έναν διερμηνέα, μέ τελικό προορισμό μας ένα χωριό τετρακόσια χιλιόμετρα βόρεια τής πρωτεύουσας, στό όποιο θά παραδίδαμε σέ μικρούς καί μεγάλους πενήντα σάκους μέ ρουχισμό, γραφική ύλη καί εικόνες.

Μετά από δέκα ώρες ταξιδιού, καθόλου κουραστικού, μιās καί τά πάντα επισκίαζε ή λαχτάρα τής συνάντησής μας μέ τούς κατοίκους τής περιοχής κι ακόμη περισσότερο μέ τά μικρά παιδιά, φθάσαμε τελικά κατά τά ξημερώματα έπτά χιλιόμετρα περίπου πρίν από τόν τελικό προορισμό μας.

Μέ μεγάλη απογοήτευση είδαμε πώς δέν μπορούμε νά συνεχίσουμε τό ταξίδι μας, γιατί τό αυτοκίνητο κόλλησε στή λάσπη. Λάσπη παντού! Δεξιά καί άριστερά μās προσπερνούσαν δίτροχα κάρα πού έσερναν βόδια, πού καί αυτά μέ μεγάλο κόπο διέσχιζαν τόν δρόμο καί πάρα πολλοί πεζοί. Μέ μεγάλη δυσκολία καί τή βοήθεια τών ντόπιων, πού αϋθόρμητα προθυμοποιήθηκαν νά μās βοηθήσουν, καταφέραμε καί βγάλαμε τό

αυτοκίνητο από τή λάσπη. Ξεφορτώσαμε τό παρελκόμενο από τά πράγματα πού μεταφέραμε γιά τούς χωρικούς καί άφου τό τοποθετήσαμε στίς διερχόμενες βοϊδάμαξες, ξεκινήσαμε μέ τά πόδια γιά τό χωριό όπου μās περίμεναν. Ή πεζοπορία μας μέσα στή λάσπη διήρκησε δυόμισι ώρες. Περίπου δυόμισι ολόκληρες ώρες γιά μόλις έξι - έπτά χιλιόμετρα.

Όταν φτάσαμε στό χωριό κουρασμένοι, λασπωμένοι καί πεινασμένοι, μās υποδέχθηκαν όλα τά παιδάκια τής γύρω περιοχής μέ μπανάνες καί μάνγκο στήν άγκαλιά τους, πού έπιμελώς είχαν μαζέψει από τά δέντρα του χωριού. Ήταν τό πιό φιλόξενο καλωσόρισμα. Ήρθαν όλα κοντά μας μέ λαχτάρα νά μās άγγίξουν, νά παίξουν μαζί μας καί τό σπουδαιότερο νά μās χαμογελάσουν. Κατλήξαμε σέ ένα ξέφωτο όπου οι παιδικές άθώες φωνούλες τους έμοιαζαν μέ χαριτωμένα τιτιβίσματα πουλιών. Ξετρελάθηκαν οι μικροί μας φίλοι όταν δύο από τούς έθελοντές τής ομάδας μας έπιχείρησαν νά τούς μάθουν διάφορα τραγούδια καί κάποια όμαδικά παιχνίδια. Παρόλο πού ήταν όλα

Ντόπιοι καί ἄνθρωποι τῆς ομάδας ἐξόρμησης προσπαθοῦν νά ἐλευθερώσουν τό ὄχημα

τους ἀδύνατα καί ρακένδυτα, ὁ τόπος γέμισε μέ χαρούμενες φωνές καί γέλια. Τοὺς ἦταν ἀρκετό μόνο ἓνα ζεστό χάδι προκειμένου νά ἐκφράσουν τήν εὐτυχία τους. Ρωτοῦσαν γιά ὄ,τι τοὺς δείξαμε καί ἐπαναλάμβαναν ὀλόκληρες προτάσεις στά ἑλληνικά. Κάποια στιγμή, πρὸς τό μεσημέρι θά ἦταν νομίζω, γύρισαν κάποιοι χωρικοί ἀπὸ τίς ἀγροτικές ἐργασίες τους, οἱ ὁποῖοι καμαρώνοντας σταμάτησαν νά δοῦν τὰ παιχνίδια τῶν παιδιῶν τους. Ὅταν ἔφτασαν τὰ πράγματα μέ τίς βοϊδάμαξες συγκεντρώθηκαν ὅλα στήν ἐκκλησία τοῦ χωριοῦ. Μιά νεόκτιστη ἐκκλησία μέ τήν ντόπια κατηχήτρια νά προσπαθεῖ νά τή γεμίσει κάθε Κυριακή. Μαζεύτηκαν ὅλα τὰ παιδιά καί τοὺς μοιράσαμε γραφικὴ ὕλη, παιχνίδια, εἰκόνες καί ρουχισμό. Πόση χαρά ἔβληπε στα πρόσωπά τους ὅταν ξεκίνησαν μέ φορτωμένους στήν πηλᾶτη τοὺς σάκους γιά τὰ σπίτια τους.

Φύγαμε μέ βαριά καρδιά ἀπὸ τό χωριό. Ἀποχωριστήκαμε μέ λύπη τοὺς μικροὺς μας φίλους, ἀλλὰ καί μέ τήν ἐλπίδα πὼς ἴσως κάποτε ξανασυναντηθοῦμε. Πήραμε τὸν δρόμο τοῦ γυρισμοῦ μέ ἀνάμεικτα συναισθήματα

λύπης καί χαρᾶς. Λύπης γιατί ἀφήναμε πίσω μας αὐτὰ τὰ χαρούμενα προσωπία καί χαρᾶς γιατί θά συναντούσαμε τήν ἐπόμενη ἡμέρα κάποια ἄλλα παιδιά, πού μᾶς περίμεναν κάθε πρωί γιά τό πρωινό τους γάλα.

Ὅταν βλέπεις αὐτές τίς σκηνές, τότε καταλαβαίνεις πὼς τὰ ἄγχη τῆς καθημερινότητας πού μᾶς καταβάλλουν εἶναι φαιδρά καί ἀσήμαντα, μπροστά στήν ἐξαθλίωση καί τὴ δυστυχία πού ἔχουν αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι. Ἐπίσης, τότε καταλαβαίνεις τό μέγεθος τῆς προσπάθειας πού γίνεται γιά νά χαμογελάσουν καί νά ἀνακουφιστοῦν αὐτὰ τὰ βασανισμένα παιδιά. Ἡ προσπάθεια ξεκινᾷ ἀπὸ τίς χώρες συγκέντρωσης καί ἀποστολῆς τῶν διαφόρων εἰδῶν, πού τοὺς μοιράζονται καί κορυφώνεται στό σεβαστό πρόσωπο τοῦ Ἐπισκόπου Ἰγνατίου, ὁ ὁποῖος μέ μόχθο πολὺ καί ὑποδειγματικὴ ἀφοσίωση συντονίζει ὅλο τό ἔργο καί τίς δραστηριότητες τῆς Ἱεραποστολῆς. Κατὰ τὴ διάρκεια τῆς παραμονῆς μου στό Ἱεραποστολικὸ Κλιμάκιο τῆς Μαδαγασκάρης, κάθε μέρα πού περνοῦσε καταλάβαινα ὅλο καί περισσότερο τό σπουδαῖο ἔργο πού γίνεται σέ αὐτὴ τὴ μακρινὴ χώρα,

Ἀποστολή στή Μανούνγκα τῆς Ἱερᾶς Ἐπισκοπῆς Μαδαγασκάρης

Χαρούμενες στιγμές παιχνιδιῦ καί ξεγνοιασιᾶς γιά τά μικρά παιδιά

Ἐνας ἀπό τοὺς μικροὺς μας φίλους κρατᾷ στήν αγκαλιὰ του τά πολύτιμα δῶρα τῆς φιλοξενίας

πού εἶναι καρπὸς τῆς συνδρομῆς τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καί τοῦ τίμιου ὀβολοῦ τοῦ κάθε πιστοῦ τῆς Ἐκκλησίας μας. Ἐκεῖ βλέπετε πῶς μέ τῆ βοήθεια τοῦ Θεοῦ καί τῆ θέληση τῶν ἀνθρώπων γίνονται κάθε μέρα μικρά θαύματα.

Εἶθε ὁ Θεὸς νά ἀξιώσει κάθε ἀνθρώπο νά νιώσει τῆ χαρὰ τῆς προσφορᾶς καί ἂν δέν μπορεῖ νά φτάσει στήν ἄλλη ἄκρη τῆς γῆς γιά νά ἐργασεῖ ἱεραποστολικά, νά συνεισφέρει μέ τὴν ὁποιαδήποτε βοήθειά του, ἔχοντας μέσα του τὴ βεβαιότητα ὅτι αὐτὴ πιάνει τόπο ὅσο μικρὴ κι ἂν εἶναι. Νιώθω εὐλογημένη ἀπὸ τὸν Θεὸ πού μοῦ χάρισε αὐτὴ τὴν πολύτιμη καὶ μοναδικὴ ἐμπειρία στὴ ζωὴ μου. Αἰσθάνομαι τὴν ἀνάγκη νά εὐχαριστήσω μέσα ἀπὸ τὴν καρδιά μου ὅλους ἐκείνους πού συμπαραστέκονται μέ ὅποιονδήποτε τρόπο καί μέσο τό θεοδίδακτο ἔργο τῆς Ἱεραποστολῆς, βάζοντας ἔτσι ἓνα λιθαράκι στὴ μεγάλη καὶ συνεχὴ προσπάθεια τῆς Ἐκκλησίας μας γιά περισσότερα παιδικὰ χαμόγελα στὶς ἐσχατιές τοῦ κόσμου.

Στέλλα Παπαδοπούλου

Η ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΣΤΟ ΠΑΚΙΣΤΑΝ

Ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστός ἐπέτρεψε νά εὐδωθοῦν οἱ ἱεραποστολικές προσπάθειες τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Χόνγκ Κόνγκ καί Ἑνωμένης Ἀνατολῆς καί νά καρποφορήσει ἡ σπορά τοῦ λόγου τοῦ Εὐαγγελίου στήν πολυπάθη χώρα τοῦ Πακιστάν. Ἀπό τό ἔτος 2001 ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία εἶναι παρούσα καί σ' αὐτόν τόν μακρινό τόπο. Διακόσιοι ἀδελφοί μας κατηχήθηκαν καί μετά ἀπό τήν κατάλληλη καί προβλεπόμενη ἐκκλησιαστική προετοιμασία βαπτίστηκαν καί συγκρότησαν τήν πρώτη Ὁρθόδοξη Κοινότητα στό Πακιστάν.

Τό 2008 ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Χόνγκ Κόνγκ κ. Νεκτάριος χειροτόνησε τόν π. Ἰωάννη Τανβίρ, τόν πρῶτο Ὁρθόδοξο Πακιστανό κληρικό. Ἐχοντας ὀρμητήριο καί κέντρο τήν πόλη τῆς Λαχώρης, τό κήρυγμα τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας ἄρχισε νά ἐξαπλώνεται στίς γύρω πόλεις καί στά χωριά, φτάνοντας μέχρι τόν βορρά, ὅπου βρίσκεται ἡ πρωτεύουσα Ἰσλαμαμπάντ.

Στά πλαίσια τοῦ ἱεραποστολικοῦ ἔργου καί ἐν μέσῳ ἀντίξων συνθηκῶν καί πολλῶν προβλημάτων πραγματοποιήθηκε ἡ ἔκδοση τοῦ πρώτου μηνιαίου Ὁρθόδοξου περιοδικοῦ στό Πακιστάν. Ἐπίσης, ξεκίνησε ἡ ἐκπόνηση μεταφράσεων τῆς θείας Λειτουργίας, τῶν ἱερῶν Ἀκολουθιῶν καθώς καί πνευματικῶν βιβλίων στήν ἐπίσημη διάλεκτο, τά Οὔρντου.

Παράλληλα ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία ἔκανε αἰσθητή τήν παρουσία της στό Πακιστάν μέ τήν ἐπιτυχημένη συμμετοχή της σέ διαθρησκειακά συνέδρια καί φόρουμ συζητήσεων. Ἀκόμη, ἄρχισε νά δραστηριοποιεῖται καί στόν φιλανθρωπικό καί κοινωνικό τομέα μέ τήν πραγματοποίηση σεμιναρίων γιά ἀναλφάβητους, μέ προγράμματα στήριξης κα-

κοποιομένων γυναικῶν, μέ τήν ἀποστολή ἀνθρωπιστικῆς βοήθειας σέ πληγέντες ἀπό φυσικές καταστροφές (ἰδίως στίς φονικές πλημμύρες πού ἐπληξάν τό Πακιστάν τόν Ἰούλιο τοῦ 2010), μέ προγράμματα ἐκμάθησης τῆς ραπτικῆς τέχνης γιά ἄπορες κοπέλες, πού δεν ἔχουν πρόσβαση στήν ἐκπαίδευση κ.ἄ.

Ὅλες οἱ ἱεραποστολικές καί φιλανθρωπικές δραστηριότητες συνεχίζουν νά πραγματοποιοῦνται καί σήμερα ὑπό τήν εὐλογία καί πατρική καθοδήγηση τοῦ Σεβ. Μητροπολίτη Σιγκαπούρης κ. Κωνσταντίνου, ἐφόσον ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία τοῦ Πακιστάν ὑπάγεται στήν πνευματική δικαιοδοσία τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Σιγκαπούρης καί Νοτίου Ἀσίας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου.

Πρόσφατα ὁ Σεβασμιώτατος ἐπισκέφθηκε τό Πακιστάν, περιόδευσε τίς Ὁρθόδοξες Κοινότητες, θεμελίωσε τόν νέο Ἱερό Ναό πού θά χτιστεῖ στό χωριό Βασιμπάντ καί μέ τήν τέλεση τῶν ἱερῶν Ἀκολουθιῶν καί τίς κατηχητικές ὁμιλίες του, ἐνίσχυσε τοῦς Πακιστανούς Ὁρθόδοξους ἀδελφούς μας στίς δύσκολες συνθήκες στίς ὁποῖες ζοῦν καθημερινά.

Τό ἔργο τό ὁποῖο ἐπιτελεῖται σήμερα μέ τή χάρη τοῦ Θεοῦ, στηρίζεται στοῦς λιγοστοῦς φίλους τῆς ἱεραποστολῆς καί καθημερινά δοκιμάζεται ἀπό πληθώρα δυσκολιῶν καί μεγάλους πειρασμούς. Δυστυχῶς καί σ' αὐτή τή νεότευκτη Ἐκκλησία καλοῦμαστε νά ἀντιμετωπίσουμε, ἐκτός τῶν ἀλλήλων δυσεπίλυτων προβλημάτων, τό ἀγκάθι τῶν «ὀρθόδοξων δικαιοδοσιῶν»· τήν ἐγωιστική εἰσβολή τοῦ ἀντιχριστιανικοῦ καί μισόκαλου φαινομένου τοῦ «ἐθνοφυλετισμοῦ» μέ τίς ἐπικίνδυνες παρενέργειές του, σέ μία χώρα στήν ὁποία οἱ πιστοί μας κάνουν τά πρῶτα τους χριστιανικά βήματα καί πού γιά εὐνότους λόγους, θά πρέπει νά διατηροῦν ἕνα χαμηλό προφίλ καί ἕνα πολύ διακριτικό καί ἀθόρυβο τρόπο ζωῆς.

Προσευχόμαστε ὁ Κύριος νά μᾶς ἐλεήσει, φωτίζοντας Ἐκεῖνος τόν δρόμο πού πρέπει νά ἀκολουθήσουμε προκειμένου νά στερεωθεῖ ἡ Ὁρθοδοξία μας στό Πακιστάν. Ἀμήν!

Ἀπό τήν Ἱερά Μητρόπολη Σιγκαπούρης

Ένα σημαντικό γεγονός στή ζωή τῆς Ἐκκλησίας στήν Κένυα

Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Κένυας κ. Μακάριος καί ὁ νεοφώτιστος κατά τή διάρκεια τοῦ Βαπτίσματος

Στιγμιότυπο ἀπό το γάμο τοῦ Μακαρίου καί τῆς Δέσποινας

Μέ αισθήματα εὐφορίας καί μεγάλης πνευματικῆς χαρᾶς ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κένυας κ. Μακάριος δέχθηκε στό γραφεῖο του τόν κ. Φιντέλ Ὀτίγκα, γιό τοῦ Πρωθυπουργοῦ τῆς Κένυας, τόν ὁποῖο συνόδευε ἡ μέλλουσα σύζυγός του. Κατά τή διάρκεια τῆς συνάντησης ὁ κ. Ὀτίγκα ἀνακοίνωσε στόν Σεβασμιώτατο τή συνειδητή ἀπόφασή του νά βαπτιστεῖ Ὁρθόδοξος.

Μετά τήν ὁλοκλήρωση τῶν σχετικῶν διαδικασιῶν, στίς 16 Ἰουνίου ἐ.ἔ., στό μεγάλο βαπτιστήριό τῆς Πατριαρχικῆς Σχολῆς «Ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου Μακάριος Γ'», ἐγίνε τό βάπτισμά του. Ὁ νεοφώτιστος ἔλαβε τό ὄνομα Μακάριος. Ὁ Μητροπολίτης ἐξηγώντας του τοὺς λόγους γιά τοὺς ὁποίους ἐπέλεξε νά τοῦ δώσει τό συγκεκριμένο ὄνομα, ἔκανε ιδιαίτερη ἀναφορά στή συνάντησή πού εἶχε ὁ παππούς του Γιόμο Κενυάτα, πού ἀποτελεῖ γιά τόν Κενυατικό λαό σημεῖο ἀναφορᾶς τῆς ἐλευθερίας του, μέ τόν ἀείμνηστο Ἀρχιεπίσκοπο Κύπρου κυρό Μακάριο, τόν Ἀπρίλιο τοῦ 1957.

Ἀξίζει νά σημειωθεῖ ὅτι τήν ἴδια ἡμέρα βαπτίσθηκαν ἄλλα 22 ἄτομα. Μετά τό τέλος τοῦ Μυστηρίου ὁ Σεβασμιώτατος, ἀπευθυνόμενος πρὸς ὄλους τοὺς νεοβαπτισθέντες, μίλησε γιά τή σημασία τῆς εἰσόδου τους στοὺς κόλπους τῆς Μιᾶς, Ἁγίας, Καθολικῆς καί Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας, πού εἶναι ἡ πιστή θεματοφύλακας τῆς παραδόσεως τῶν Πατέρων.

Στίς 28 Ἰουλίου, στόν Καθεδρικό Ναό τῶν Ἁγίων Ἀναργύρων, παρόντος καί τοῦ Πρωθυπουργοῦ τῆς χώρας κ. Ράιλα Ὀτίγκα, τελέσθηκε τό Μυστήριό τοῦ γάμου τοῦ Μακαρίου καί τῆς μνηστῆς του Δέσποινας. Ὁ Μητροπολίτης, ἀφοῦ ἀπηύθυνε στοὺς νεομυημένους πατρικές παραινέσεις καί συμβουλές, ἀνέησε τή σπουδαιότητα τοῦ ἱεροῦ Μυστηρίου τοῦ γάμου. Ἀναφέρθηκε, ἐπίσης, στήν πορεία τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας στήν Ἀφρικανική Ἡπειρο καί στό ἠλυτρωτικό μήνυμα τοῦ Εὐαγγελίου πού μεταφέρει στόν κόσμον.

Αὐτό τό ἱστορικό γεγονός καταμαρτυρεῖ, μεταξύ ἄλλων, τήν ἀναγνώριση καί ἀπήχηση τοῦ πολυποικίλου ἱεραποστολικοῦ, φιλανθρωπικοῦ, μορφωτικοῦ, ἐκπαιδευτικοῦ καί γενικά κοινωνικοῦ ἔργου τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας στή χώρα, ἡ ὁποία ἔχει μοναδικό της σκοπὸ τή σωτηρία τῶν ἀνθρώπων ὅλου τοῦ κόσμου. Εἶναι ἐμφανές ὅτι τό μήνυμα τοῦ Εὐαγγελίου καί ἡ προσπάθεια ἀνακούφισης τῶν δυσκολιῶν πού ἀντιμετωπίζουν οἱ ἀδελφοί μας ἀναπαύει ὅλο καί περισσότερο τίς ψυχές τῶν Κενυατῶν. Ἄς εἶναι δοξασμένο τό ὄνομα τοῦ Ἁγίου Τριαδικοῦ Θεοῦ!

Ἀπὸ τήν Ἱερά Μητρόπολη Κένυας

Τὴν Πέμπτη 5 Ἰουλίου ἐ.ε., ἡμέρα κατὰ τὴν ὁποία ἡ Ἐκκλησία μας ἐορτάζει τὴ μνήμη τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου τοῦ Ἀθωνίτου, προσάτη καὶ ἐφόρου τοῦ Ὁρθόδοξου Πανεπιστημίου τοῦ Κονγκό, ἔγινε πολυαρχιερατικὴ θεία Λειτουργία στὸν ὁμώνυμο καὶ πανηγυρίζοντα Ἱερό Ναό τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς, ὃ ὁποῖος κτίστηκε μὲ δαπάνες τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Μεγίστης Λαύρας τοῦ Ἁγίου ὙΏρους.

Τὴν παραμονὴ τῆς ἐορτῆς πραγματοποιήθηκε ἀρχιερατικὸς ἐσπερινὸς, στὸν ὁποῖο χοροστάτησε ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Κατάγκας κ. Μελέτιος, μὲ συμπροσευχόμενους τοὺς Σεβ. Μητροπολίτες Πενταπόλεως κ. Ἰγνάτιο καὶ Κεντρώας Ἀφρικῆς κ. Νικηφόρο. Τὴν κυριώνυμη ἡμέρα συλλειτουργήσαν οἱ τρεῖς ἀρχιερεῖς, ἐνῶ ἡ βυζαντινὴ χορωδία τῶν φοιτητῶν τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς ἀπέδωσε καλλιφωνα καὶ μὲ ἀξιοθαύμαστη δεξιοτεχνία τοὺς ἱατρειτικούς ὕμνους τῆς θείας Λειτουργίας.

Μετὰ τὸ πέρας τῆς Εὐχαριστίας, στὴν αἴθουσα ἐκδηλώσεων τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς, ἔγινε ἡ ἀπονομὴ τῶν πτυχίων στοὺς ἑνδεκα πρῶτους γαλλόφωνους Ἀφρικανούς θεολόγους, πού ἀποφοίτησαν ἀπὸ τὸ Ὁρθόδοξο Πανεπιστήμιο τοῦ Κονγκό. Ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς τρεῖς ἀρχιερεῖς, στὴν τελετὴ ἀποφοίτησης παραβρέθηκαν ὁ Ἀρχιμανδρίτης π. Θεολόγος Χρυσανθακόπουλος, Πατριαρχικὸς Ἐπίτροπος τῆς Ἱερᾶς Ἐπισκοπῆς Γκαμπόν καὶ Μπραζαβίλ, ὁ Ὁρθόδοξος Ἐθνικὸς Βουλευτὴς τοῦ Κονγκό κ. Βαρθολομαῖος Tshiongo, ὁ Πρόεδρος τῆς Ἑλληνικῆς Κοινότητας καὶ Ἔφορος τοῦ Πανεπιστημίου κ. Γεράσιμος Ντούνης, οἱ καθηγητὲς τῆς Σχολῆς καὶ πλῆθος κόσμος. Τὴν ἐορταστικὴ ἀτμόσφαιρα τῆς ἐκδήλωσης διάνθισαν μὲ κατάλληλα τραγούδια οἱ χορωδίες τῆς νεολαίας τῆς ἐνορίας τοῦ Ἁγίου Μάρκου Κινσάσας καὶ τῶν φοιτητῶν τῆς Σχολῆς.

Ἡ Θεολογικὴ Σχολὴ «Ἁγιος Ἀθανάσιος Ἀθωνίτης» τοῦ Ὁρθόδοξου Πανεπιστημίου τοῦ Κονγκό, βρίσκεται στὸ Mont Ngafula τῆς Κινσάσα. Τὸ Σεπτέμ-

βριο τοῦ 2007 ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας καὶ πάσης Ἀφρικῆς κ. Θεόδωρος Β΄ τέλεσε τὸν ἀγιασμό τῆς ἐνάρξεως τῆς λειτουργίας τῆς Σχολῆς, στὴν ὁποία διδάσκουν καθηγητὲς Πανεπιστημίου ἀπὸ τὸ Κονγκό, τὴ Γαλλία καὶ τὴν Ἑλλάδα. Τὰ μαθήματα γίνονται στὴ γαλλικὴ γλῶσσα καὶ μετὰ τῶν μεθόδων διδασκαλίας χρησιμοποιεῖται καὶ ἡ μέθοδος τῆς τηλεδιδασκαλίας. Τὰ μαθήματα παρακολουθοῦν περίπου 70 φοιτητὲς.

Τὸ Ὁρθόδοξο Πανεπιστήμιο εἶναι ἀναγνωρισμένο

Ἀπονομὴ πτυχίων στοὺς πρῶτους ἀποφοίτους τοῦ Ὁρθόδοξου Πανεπιστημίου τοῦ Κονγκό

ἀπὸ τὸ κράτος καὶ ἰσότιμο μὲ τὰ ἄλλα Πανεπιστημιακὰ Ἰδρύματα τοῦ Κονγκό. Στὴ Θεολογικὴ Σχολὴ λειτουργεῖ ἐξεταστικὸ κέντρο πιστοποίησης τῆς ἐλληνικῆς γλῶσσας, τὸ ὁποῖο ὑπάγεται στὸ Κέντρο Ἑλληνικῆς Γλῶσσας τοῦ Ἑλληνικοῦ Ὑπουργείου Παιδείας. Οἱ φοιτητὲς ἐκδίδουν τὸ περιοδικὸ μὲ τὸν τίτλο «Echo». Ἐπίσης, στὶς ἐγκαταστάσεις τῆς Σχολῆς λειτουργεῖ ὁ ὑψηλῆς ἐμβέλειας ἐκκλησιαστικὸς ραδιοφωνικὸς σταθμὸς «Ἡ φωνὴ τῆς Ὁρθοδοξίας».

Ἀπὸ τὴν Ἱερά Μητρόπολη Κεντρώας Ἀφρικῆς

Εὐχαριστιακή θεολογία καὶ σύγχρονη ἱεραποστολική

Ἡ στενή σύνδεση τῆς θεραπευτικῆς δυναμικῆς τοῦ Μυστηρίου τῆς θείας Εὐχαριστίας μέ τή μαρτυρία τῆς ζωῆς τοῦ Χριστοῦ ἀπό τὰ βαπτισμένα μέλη στήν οἰκουμένη, ἀναδεικνύεται ἰδιαίτερα στό πλούσιο θεολογικό συγγραφικό ἔργο τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Τιράνων καί πάσης Ἀλβανίας κ. Ἀναστασίου, ὁ ὁποῖος ὑπῆρξε ἕνας ἀπό τούς πρωτεργάτες τῆς ἀναβίωσης τῆς ιδέας τῆς ἱεραποστολῆς στήν ἐλληνόφωνη Ὁρθοδοξία. Στά κείμενα τῆς πενήντακονταετοῦς καί πλεόν διακονίας του, περιγράφει μέ σαφή τρόπο τήν ὑπαρξιακή ἀνακαίνιση πού ἐπιφέρει στά μέλη τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ σώματος ἡ διαρκῆς μετοχή στή θεία Εὐχαριστία, παραδίδοντας ταυτόχρονα καί τό πεντόσταγμα τῆς εὐχαριστιακῆς θεολογίας. Ἀπό τήν ἀλλή, συσχετίζει ἁρμονικά αὐτή τήν ὑπαρξιακή –εὐχαριστιακῆς ποιότητας– ἀλλαγῆ μέ τήν ἀποστολή τῆς Ἐκκλησίας στόν κόσμο. Στό παρόν ἄρθρο ἐξετάζουμε συνοπτικά τήν ὄντολογική καί ἐσχατολογική σημασία τῆς θείας Εὐχαριστίας καί σέ στενή συνάφεια ἀναλύουμε τίς βασικές γραμμές τῆς ἱεραποστολικῆς προέκτασής της, ὅπως καταγράφονται ἀπό τή θεολογική πένα τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀναστασίου.

● Ἡ θεία Εὐχαριστία ὡς ὑπαρξιακό καί ἐσχατολογικό γεγονός.

Ὁ Μακαριώτατος προβάλλει δυναμικά στόν λόγο του τόν πυρήνα τοῦ Μυστηρίου τῶν Μυστηρίων, ὁ ὁποῖος εἶναι ἡ συνεχῆς «Ἀνάμνηση» τῶν γεγονότων τῆς Σαρκώσεως τοῦ Λόγου πού «ἐπαναβιώνονται» καί ἐπιβεβαιώνονται σέ κάθε εὐχαριστιακή σύναξη, μέ τή μαρτυρία τῆς Ἐκκλησίας στόν κόσμο. Ὅπως παρατηρεῖ μέ ἔμφαση, «ἡ ζωτική ἀρχή τοῦ πολιτι-

σμοῦ πού διαμόρφωσε ἡ Ὁρθοδοξία στίς κοινωνίες πού τή δέχθηκαν, θά τοημούσαμε νά τήν ὀνομάσουμε μεταμορφωτική, εὐχαριστιακή ἀρχή, ἡ ὁποία ἔχει πνευματικές “σταθερές” τή Σάρκωση, τή Μεταμόρφωση, τή Σταύρωση, τήν Ἀνάσταση, τήν Πεντηκοστή»¹.

Κατ’ αὐτό τόν τρόπο, τά βασικά ἐπεισόδια τῆς ἱστορίας τῆς Σαρκώσεως τοῦ Λόγου διαδέχονται τό ἕνα τό ἄλλο σέ κάθε λατρευτική ἐκφραση τῆς Ἐκκλησίας. Ἰδιαίτερα στή θεία Λειτουργία ἀποτυπώνεται ἡ πραγματική ἀνάμνηση τῶν σωτηριωδῶν θείων ἐνεργειῶν. Βέβαια, ὅπως παρατηρεῖ ὁ Ἀρχιεπίσκοπος, ὅλα τά σημανόμενα γεγονότα τοῦ Θεανθρώπου δέν παραμένουν μόνο στήν ἀνάμνηση (σάν ἀπλή ἐξιστόρηση ἀνευ ὄντολογικοῦ συμβολισμοῦ) ἢ σέ μία μονομερῆ δογματική ἐπισήμανση², ἀλλὰ ἀποτελοῦν μέθεξη στήν ἴδια τήν ὑπέρ-χρονη καί παγκόσμια ζωή τοῦ Χριστοῦ. Ξεφεύγουν ἀπό τή μονοδιάστατη καί ἀπλή ἀναπαράσταση, ἡ ὁποία διατηρεῖ τήν ἱστορικότητα τῶν πραγμάτων. Λαμβάνουν κυρίως ἕνα δυναμικό γίγνεσθαι στή ζωή τοῦ πιστοῦ, ἀποκαλύπτοντας συνεχῶς, ὅτι ὁ Χριστός εἶναι «ὁ ὢν καί ὁ ἦν καί ὁ ἐρχόμενος, ὁ παντοκράτωρ» (Ἀποκ. 1,8).

Στόν στοχασμό του ἀναπαρίσταται τοῦτο τό ὑπαρξιακό γεγονός, μέσα ἀπό μιά πολύ ὁμορφη εἰκόνα, κυριολεκτικὰ ἀνθρωπολογική. «Ὁ λατρευτικός ρυθμός τῆς Ἐκκλησίας συντονίζει ὅλη τή ζωή καί σάν μιά μεγάλη καρδιά κινεῖ ἀδιάκοπα καί καθαίρει τό αἷμα τῆς κοινωνίας, τό ἀνανεώνει μέσα ἀπό τούς πνεύμονες τῶν εὐαγγελικῶν ἀληθειῶν, τό στέλνει μέχρι τά πιό ἀκραία ἀγγεῖα τοῦ πολύμορφου ὀργανισμοῦ τῆς κοινωνίας»³. Συνεπῶς, τά χαρμόσινα νέα τῶν εὐαγγελίων δέν ἐμμένουν μόνο στήν κηρυγματική - λεκτική μορφή, ἡ ὁποία δύναται κάποιες φορές νά

1. Ἀρχιεπισκόπου Ἀλβανίας Ἀναστασίου, *Παγκοσμιότητα καί Ὁρθοδοξία*, ἐκδ. Ἀκρίτας, Ἀθήνα 2000, σελ. 128.

2. Ὅπ.π., σελ. 130-131.

3. Ὅπ.π., σελ. 129.

μαρτυρία στὸν λόγὸ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀναστασίου

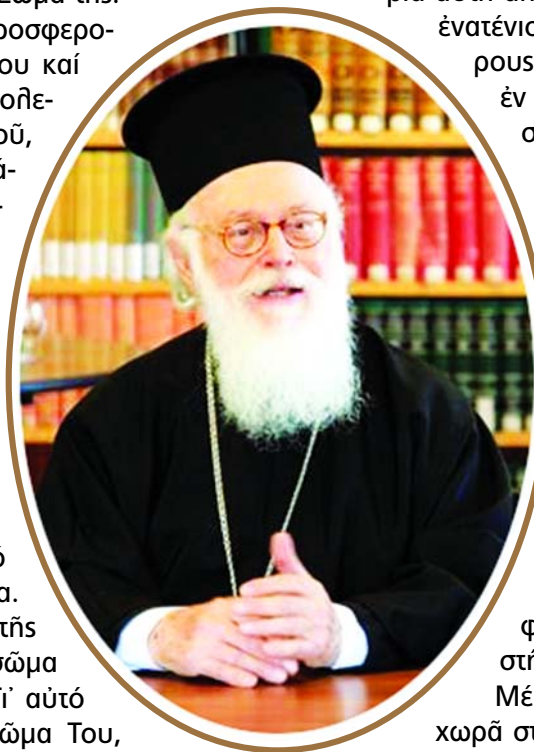
ἀπασχολήσει τὴ νοητικὴ μόνον πλευρὰ τοῦ ἀνθρώπου. Μεταγγίζονται μὲ ὄντολογικὴ δυναμικὴ στὴν ἀνθρώπινη ψυχοσωματικὴ σύνθεση καὶ ἐνότητα, λαμβάνοντας ὑπαρκτικὴ ἀναφορά. Ἡ Ἐκκλησία βιώνει τὴ Σάρκωση τοῦ Λόγου ὑπαρξιακά, ξέχωρα ἀπὸ μανιχαϊστικές ἢ θρησκοκλήπτες φαρισαϊκὲς νόρμες, πού συνεχῶς ὑποβόσκουν στὸ Σῶμα τῆς.

Ἀντίθετα, ἡ μεταβολὴ τῶν προσφερομένων Τιμίων Δώρων, τοῦ ἄρτου καὶ τοῦ οἴνου, πραγματώνεται κυριολεκτικὰ σὲ Σῶμα καὶ Αἷμα Χριστοῦ, σὲ ὄντολογικὰ δῶρα ἀκτιστῆς χάριτος καὶ ζωῆς. Τὰ φθαρτὰ μεταβάλλονται σὲ ἀφθαρτα στοιχεῖα αἰώνιου τρόπου ὑπάρξεως. Σύμφωνα μὲ τὴν ἐναργὴ σκέψη τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Τιράνων «ἐπόμενη» τῆς αὐθεντικῆς ὀρθόδοξης παράδοσης- ἰσχύει περίσσια ὅτι: «Ἡ μετάδοσις αὐτῆς τῆς ζωῆς δὲν πραγματοποιεῖται τόσο μὲ λέξεις, ιδέες, σκέψεις. Φθάνει στὸ πλήρωμά τῆς στὴ θεία Κοινωνία. Κάθε μέλος τῆς ὑπάρξεώς μας, τῆς ἀνθρώπινῆς ὑπάρξεώς μας, σῶμα καὶ ψυχὴ πρέπει νὰ ἁγιασθεῖ. Γι' αὐτὸ λαμβάνουμε τὸ αἷμα καὶ τὸ σῶμα Του, ὥστε καθεὶ ἐντὸς μας νὰ μεταμορφωθεῖ»⁴.

Μὲ βάση τὰ παραπάνω, δύναται νὰ τονίσουμε, ὅτι ἡ Ἐκκλησία ἱκανοποιεῖ ὅλες τὶς αἰσθήσεις τοῦ ἀνθρώπου καὶ λειτουργεῖ σὰν μιά πρωταρχικὰ προ-

γευόμενῃ ἀναδημιουργημένη πραγματικότητα. Ὅλες οἱ σωματικὲς αἰσθήσεις μαζί μὲ τὰ πνευματικὰ - ψυχικὰ αἰσθητήρια, πού βρίσκονται σὲ ἐνότητα καὶ ἀλληλεπίδραση, βιώνουν «προκαταρκτικὰ» τὸν ἀρραβῶνα τῆς μέλλουσας ζωῆς, μὲ ἀποκορύφωμα τὴν ὥρα καὶ τὴ στιγμὴ τῆς θείας Κοινωνίας. «Ἡ ἐμπειρία αὐτὴ ἀποτελεῖ ὑπαρκτικὴ, ἐσχατολογικὴ ἐνατένιση ἢ μᾶλλον πρόγευση τῆς πλήρους "κοινωνίας" τῆς ἀνθρωπότητος ἐν τῷ Θεῷ, ἡ ὁποία καταλήγει σὲ συγκλονισμό τοῦ ἀνθρώπου, γιὰ νὰ ἐπιστρέψει κατόπιν στὴν καθημερινὴ ζωὴ μὲ ἐλπίδα γιὰ τὴν πραγμάτωση τῆς ἀγάπης, γιὰ τὴν προώθηση τῆς πανανθρώπινῆς κοινωνίας»⁵. Οὐσιαστικὰ, ἡ μεταμορφωτικὴ ἐνέργεια ἐκπέμπεται καὶ δονεῖ τὸν πιστό, ὄχι μόνον στὴ συνάθροιση γύρω ἀπὸ τὸ Ἅγιο Θυσιαστήριον, ἀλλὰ καὶ μετὰ τὴν ἁγιαστικὴ - μυστηριακὴ ἱεροπραξία, κινητοποιώντας τὴν ἀνθρώπινη βούληση στὴ μεταφορά τῆς εὐχαριστιακῆς πράξης στὴν καθημερινὴ ζωὴ.

Μὲ αὐτὴ τὴ δυναμικὴ ὁ πιστὸς προχωρᾷ στὴν ἐμπρακτὴ ἔκφραση τοῦ βιώματος τῆς «Λειτουργίας μετὰ τὴ Λειτουργία»⁶, σύμφωνα μὲ τὴν εὐστοχὴ ἔκφραση τοῦ Ἀρχιεπισκόπου, πού προκαλεῖ τὴν ἐλπίδα καὶ ἐντείνει τὴν προσδοκία τῆς ἀγάπης, τῆς εἰρήνης, τῆς δικαιοσύνης στὶς

4. Ἀρχιμ. Ἀναστασίου Γιαννουλάτου, *Θεῖα Εὐχαριστία καὶ Ὁρθόδοξος Ἱεραποστολή*, ἐκδ. Ἀποστολικὴ Διακονία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, Ἀθῆναι 1972, σελ. 19-20.

5. *Παγκοσμιότητα καὶ Ὁρθοδοξία*, σελ. 48.

6. Τὸν ὄρο αὐτὸ πρῶτος χρησιμοποίησε ὁ σημερινὸς Ἀρχιεπίσκοπος Τιράνων Ἀναστάσιος Γιαννουλάτος στὴ Διορθόδοξη Διάσκεψη στὸ Etchmiadzine τῆς Ἀρμενίας τὸ 1975, μὲ θέμα: «Ἡ ὁμολογία τοῦ Χριστοῦ μέσω τῆς λειτουργικῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας σήμερα».

συνεχεῖς ἀνθρώπινες συναναστροφές. Πρόκειται, λοιπόν, γιά μιὰ ὀντολογικά μεταμορφωτική δύναμη, ἡ ὁποία στήν κυριολεξία σπάει τό προσωπεῖο τοῦ ἠθικισμοῦ καί τήν ὑποκριτικά τυπολητική στάση ζωῆς. Ἀναφέρεται σέ αὐτή καθεαυτή τή ζωή καί τήν ἴδια τήν ὑπέρβαση τοῦ θανάτου. Ὅταν «τό μυστήριο τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ κορυφώνεται στήν τελική μεταμόρφωση τοῦ τραγικοῦ, στήν ὀριστική νίκη πάνω στόν θάνατο, στήν προσφορά μιᾶς ριζικά νέας ζωῆς»⁷, ὁ ἄνθρωπος καλεῖται νά γίνει κοινωνός Πνεύματος Ἁγίου μεταμορφώνοντας –καί σέ καμία περίπτωση παραμορφώνοντας– τήν κτίση ὁλόκληρη.

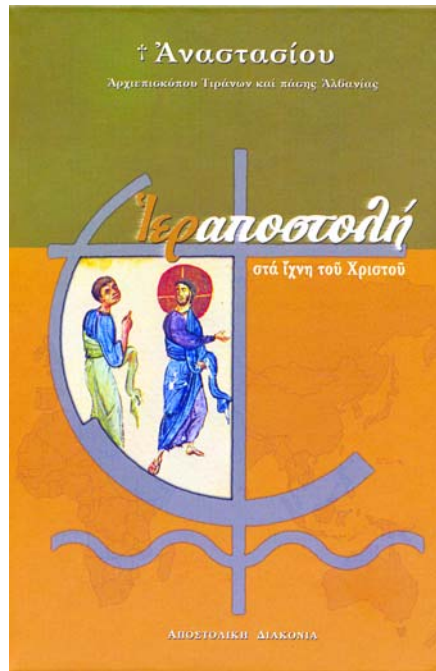
● **Ἡ σχέση τῆς θείας Εὐχαριστίας μέ τήν ἱεραποστολική μαρτυρία τῆς Ἐκκλησίας.**

Ἡ μεταμορφωτική δυναμική του μυστηρίου τῆς θείας Εὐχαριστίας, εἴτε ἀναφέρεται στήν ἐνότητα τῶν πάντων, εἴτε ἀποβλέπει στήν πρόγευση τῶν ἐσχάτων, ἔχει ὡς σταθερή ἀπαρχή της τό κοσμολογικό παρόν. Μέ ἐφαπτήριο τό «Μυστήριον τῶν Μυστηρίων», τά μέλη τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ σώματος κηρύττουν μέ τή ζωή τους τήν ἱστορική παρουσία τοῦ Χριστοῦ καί προάγουν τόν καινούριο κόσμο, πού ὁ ἴδιος ἐμπειρικά δίδαξε. Ἡ χριστιανική πνευματικότητα, ὡς συνεχῆς ἀγώνας καί σέ καμία περίπτωση ὡς παγιωμένη κατάσταση, ἐπικεντρώνεται στήν καθημερινότητα, σπάζοντας τά στενά ὄρια συνόρων, φυλῶν καί φύλων. Ἀσπάζεται ἐμπειρικά τήν πρό

τοῦ Πάθους ἀρχιερατική προσευχή τοῦ Ἰησοῦ πρὸς τόν Θεό Πατέρα: «καθὼς ἐμέ ἀπέστειλας εἰς τόν κόσμον, καὶ ἐγὼ ἀπέστειλα αὐτοὺς εἰς τόν κόσμον· καί ὑπὲρ αὐτῶν ἐγὼ ἀγιάζω ἑμαυτόν, ἵνα καί αὐτοὶ ὧσιν ἡγιασμένοι ἐν ἀληθείᾳ» (Ἰω. 17, 18-19). Ἐνδυναμώνεται στή βρώση καί τήν πόση τοῦ Σώματος καί τοῦ Αἵματος τοῦ Κυρίου σέ κάθε εὐχαριστιακό Δεῖπνο⁸ καί συνεχίζει ὑπακούοντας στήν τελευταία ἐντολή τοῦ Ἀναστημένου Ἰησοῦ: «πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τά ἔθνη» (Ματθ. 28,19). Στήν οὐσία πρόκειται γιά τήν ἐπέκταση τοῦ Μυστηρίου τοῦ «Χριστοῦ» στή ζωή τοῦ κάθε πιστοῦ. «Συνεπῶς ἡ “ἱεραποστολή μας” εἶναι ἡ συνέχιση τῆς ζωῆς παρουσίας τοῦ Χριστοῦ στόν κόσμο, εἶναι ἡ συμμετοχή στή ζωή τοῦ Κυρίου μας»⁹, κατά τήν εὐστοχη τοποθέτηση τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀναστασίου.

Ἡ σύνδεση μεταξύ θείας Εὐχαριστίας καί ἱεραποστολῆς εἶναι ἀμφίδρομη. Μέ λαγαρό τρόπο ὁ Μακαριώτατος τονίζει ὅτι «εἶναι ἀδύνατον νά μετέχει κανεὶς συνειδητά στή χριστιανική λατρεία, χωρίς ἄμεση σχέση μέ τήν παγκόσμια ἱεραποστολή, καί εἶναι ἀδύνατον νά μετέχει σέ μιὰ πραγματική ὀρθόδοξη ἱεραποστολή, χωρίς συνειδητή συμμετοχή στή θεία Κοινωνία»¹⁰. Ἔτσι τό ὄλο θέμα ἀποκρυσταλλώνεται στόν στοχασμό τοῦ Ἀρχιεπισκόπου σέ δύο παράλληλα ἐπίπεδα.

Τό πρῶτο ἀναφέρεται στήν κένωση τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ, ἡ ὁποία πραγματοποιεῖται στήν ἱστορία,

7. Ὅπ.π., σελ. 129.

8. Πρβλ. Ἰω. 6,54: «ὁ τρώγων μου τήν σάρκα καί πίνων μου τό αἶμα ἔχει ζωὴν αἰώνιον, καὶ ἐγὼ ἀναστήσω αὐτόν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ».

9. *Θεία Εὐχαριστία καί Ὁρθόδοξος Ἱεραποστολή*, σελ. 21.

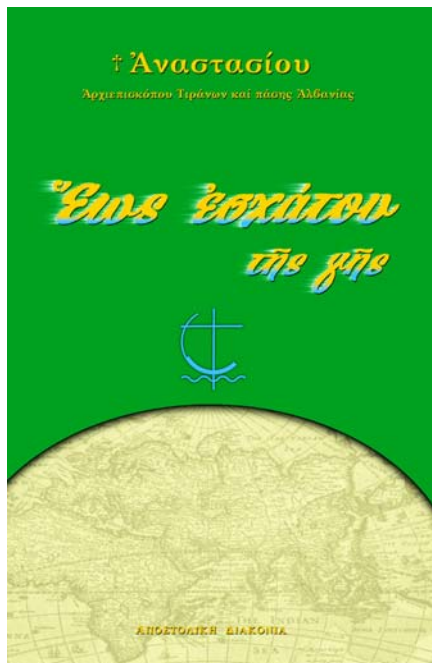
10. Ὅπ.π., σελ. 20.

μέ σκοπό τήν ύπαρξιακή ἀπελευθέρωση τοῦ ἀνθρώπινου φυράματος ἀπό τά δεσμά τοῦ θανάτου. Ἡ θεία Λειτουργία, πού τελεῖται στους Ὁρθόδοξους ναούς, ἀναπαριστᾷ συμβολικά - ἀφηγηματικά, μέ ὄντολογικό τρόπο, ὅλη τήν ἱστορία τῆς θείας οἰκονομίας. Ἡ «διήγηση» τοῦ δράματος κορυφώνεται κατά τή διάρκεια τῆς ἀναφορᾶς, ὅταν τά Τίμια Δῶρα «σταδιακά» μεταβάλλονται σέ Σῶμα καί Αἷμα Χριστοῦ. Ὅταν αὐτή ἡ ἀναίμακτη θυσία προσφέρεται γιά νά λητρώσει τόν σύμπαντα κόσμο, λογικό ἢ ἄλλογο. Ἡ ἀποκλειστική ἐμμονή σωτηριολογικοῦ καί θριαμβολογικοῦ περιεχομένου σέ ἕναν περιορισμένο («κλειστό») ἀριθμό ἀνθρώπων ἀποτελεῖ ἐγωιστική συμπεριφορά, θυμίζοντας πλεῖστες φορές τή θεολογία «περί ἀπολήτου προορισμοῦ» τοῦ Καθλίνου¹¹. Ἀντίθετα, ὁ Ἄναστάσιος, ἐμποτισμένος στό λόγο τῆς πατερικῆς παράδοσης, ἐπιμένει ὅτι ἡ θεία Λειτουργία εἶναι ἀπό τή φύση της μαρτυρική, ἱερ-ἀποστολική. Εἰδικότερα γράφει, ὅτι «εἶναι πολὺ ἀμφίβολον, ἐάν μπορούμε νά μετέχουμε καί πραγματικά νά ζοῦμε τή θεία Λειτουργία, ὅταν δέν αισθανώμαστε βαθειά, ὅτι ἡ θυσία τοῦ Κυρίου μας καί τό ἀπολητρωτικό Του ἔργο –πού λαμβάνει καί πάλιν ἄλλαν μυστικά κατά τήν τέλεισιν τοῦ μυστηρίου τῆς θείας Εὐχαριστίας– δέν προσεφέρθη ἀποκλειστικά γιά μερικά ἑκατομμύρια ἀνθρώπων, ἀλλὰ γιά ὅλον τόν κόσμον»¹².

Πρόκειται, λοιπόν, γιά τό «σπάσιμο» τῆς αὐτάρκειας τῆς φίλταυτης βουλήσης καί ἐνέργειας, ἡ

ὁποία συχνά λαμβάνει τό προσωπεῖο τοῦ ἀτομικοῦ ἐγωισμοῦ καί τῆς φυλετικῆς ὑπεροχῆς. Ἐν τέλει, εἶναι σχῆμα ὀξύμωρο ἢ προσέλευση στήν Ἁγία Τράπεζα μέ ἔλληψη μετάνοιας καί ταυτόχρονη ἀπουσία κινήτρου μαρτυρίας πρὸς τόν πλησίον. Ὅπως παρατηρεῖ εὐστοχα ὁ Μακαριώτατος, «εἶναι ἀκόμη ἀμφισβητήσιμο, ἐάν δικαιούμεθα νά λαμβάνουμε μέρος στό Δεῖπνο τῆς ἀγάπης, ὅταν ἀδιαφοροῦμε γιά τό γεγονός, ὅτι τόσοι καί τόσοι ἄγνωστοι ἀδελφοί μας γεννιοῦνται, ζοῦν, πεθαίνουν χωρίς τήν Ἄληθεια»¹³. Ἡ συγκεκριμένη συμπεριφορά ἐκφράζει περισσότερο τή φαρισαϊκή ὑποκρισία, τήν ἐμμονή σέ συγκεκριμένες πράξεις τοῦ περιοῦσιου ἡσαῦ τοῦ Ἰσραήλ στήν ἱστορία, παρά τήν περίοδο χάριτος καί μαρτυρίας, στήν ὁποία εἰσηῖθη ὁ κόσμος μετά τήν Πεντηκοστή.

Ἀπό τήν ἄλλη, δέν δύναται νά ὑπάρξει ἱεραποστολική κίνηση χωρίς μετοχή στήν Εὐχαριστιακή Τράπεζα, δίχως δηλαδή τό ὑπαρξιακό κίνητρο πού παρακινεῖ στήν κατάθεση τοῦ Χριστοῦ σέ ὅλα τά ἔθνη. Αὐτό ἀποτελεῖ τή δεύτερη ἀμφίδρομη πλευρά τοῦ θέματος. Ἀναγκαία εἶναι ἡ «οὐσιαστική κοινωνία μέ τόν Ἰησοῦ»¹⁴, ὄχι ἡ ἀπλή μόνο συμφιλίωση θείου καί ἀνθρώπινου, ἀλλὰ τό ἐπόμενο οὐσιαστικό βῆμα συσσωμάτωσης ἐν Χριστῷ. Ὁ ἱερ-ἀπόστολος ἐπιζητᾷ νά εἶναι σέ συνεχὴ κοινωνία καί σχέση μέ τόν Ἰησοῦ, ἀλλήλως κινδυνεύει εἴτε νά παρασυρθεῖ σέ ἐνθουσιώδεις στάσεις εἴτε νά ἐξυπηρετεῖ εὐρύτερα ἰδιοτελή συμφέροντα. Τό μυστήριο τῆς θείας Εὐχαριστίας εἶναι

11. Γιά περισσότερα βλ. Ν. Μασσοῦκα, Ὁ Προτεσταντισμός, ἐκδ. Πουρναρᾶς, Θεσσαλονίκη 1995, σελ. 73.

12. *Θεία Εὐχαριστία καί Ὁρθόδοξος Ἱεραποστολή*, σελ. 19-20.

13. Ὅπ.π.

14. Ὅπ.π. σελ. 22.

ἀλληλεπένδεδετο μέ τή μαρτυρία, ἀλλήλιως ἡ τελειυταία τείνει νά ὀλισθηθεῖ σέ ἰδεολόγημα ἢ ἀκόμα σέ μία ἠθικιστική - πιετιστική διδασκαλία. «Ἡ συμμετοχή ἐκάστου πιστοῦ εἰς τήν οἰκουμενικήν αὐτήν ἀποστολικήν διακονίαν πρέπει νά ἐπιδιωχθεῖ μετά τῆς αὐτῆς ἐπιμονῆς καί ἐμφάσεως, μετά τῆς ὁποίας ἐπιδιώκεται ἡ συμμετοχή του εἰς τήν λατρευτικήν ζωήν»¹⁵. Τελικά, σύμφωνα μέ τόν Ἐναστάσιο, ὅλη ἡ Ἐκκλησία διά τοῦ μυστηρίου τῆς θείας Εὐχαριστίας μεταμορφώνεται σέ μία διαρκή ἀποστολική - μαρτυρική κίνηση.

Ἐξάλλου, τό ἐσώτερο βίωμα κάθε χριστιανοῦ τόν κινητοποιεῖ σέ μέριμνα γιά εὐαγγελισμό ὅλου τοῦ κόσμου¹⁶, εἴτε μέ τήν ἐμπρακτῆ προσφορά καί διακονία, εἴτε μέσα ἀπό τόν κανόνα τῆς προσευχῆς. Ὁ εὐχαριστιακός φωτισμός, στήν ὄντολογική πραγμάτωσή του, εἶναι ἡ μήση στήν κοινωνία τῆς Τριάδος καί μεταλαμπάδευση τῆς ἐμπειρίας αὐτῆς στό κοσμικό γίγνεσθαι. «Ὁ χριστιανός ὑποχρεοῦται νά διατηρεῖ ζωηρή τήν αἴσθησι τῆς πανανθρώπινης τραγικῆς διχοστασίας καί νά συνεχίζει, μέ ἀκτίνα ὁράσεως καί δράσεως τήν οἰκουμένη, τό διακόνημα τῆς καταλλαγῆς»¹⁷. Ἐπομένως, ἡ θεολογική θέση πού προκύπτει ἐνεργά στή σχέση «τρώγειν» καί «ἀποστέλλειν» ἐκφράζεται στό γεγονός, ὅτι κάθε βαπτισμένο μέλος τῆς Ἐκκλησίας ὠθεῖται ὑπαρξιακά νά μεταφέρει τό εὐχαριστιακό βίωμα τῆς «θεοκοινωνίας»,

στήν κοσμολογικῶν διαστάσεων «ἀνθρωποκοινωνία». Αὐτό σημαίνει συμμετοχή στό διακόνημα τῆς μαρτυρίας στά ἔθνη, ἀλλὰ καί στόν περιβάλλοντα χώρο του, πού μπορεῖ νά εἶναι παραδοσιακά χριστιανικός ἢ καί ὀρθόδοξος ἀκόμη.

Ἐν κατακλείδι, τό μυστήριον τῶν μυστηρίων, «τό μυστήριον τῆς θείας Εὐχαριστίας ἐνώνει τοὺς πάντες εἰς ἕν» ἐν Χριστῷ ἀναγγέλλοντας μυστηριακά τήν τελική ἀνακεφαλαίωση τῶν πάντων ἐν Αὐτῷ, τήν τελική νίκη τῆς Ἀγάπης, τή δοξαστική κοινωνία ἐλευθέρων προσώπων»¹⁸. Σέ τοῦτη τήν κοινωνία, ἡ σχέση κατηχούτων - κατηχουμένων εἶναι ἀμφίδρομη καί λειτουργεῖ σέ ὑπαρξιακά πλαίσια, ἐνώνοντας στήν κάθετη διάσταση τῆς θείας Εὐχαριστίας (θεανθρώπινη), ἐκείνη τῆς ὀριζόντιας (συν-ἀνθρώπινη). Ἡ παροχή «εὐχαριστιακῆς τροφῆς», στό στοχασμό τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἐναστασίου, τελικά ἐνεργεῖ ἀναπόσπαστα μέ τή δυναμική κίνηση μαρτυρίας τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς πρὸς τόν πᾶσι, μέ τή μεταφορά τοῦ καινοῦ τρόπου ζωῆς τοῦ Ἀναστημένου Ἰησοῦ πέρα ἀπό τά δεσμά τοῦ χωροχρόνου καί τῆς φύσης, τά ὁποῖα καταργοῦνται ἐντός τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ γεγονότος.

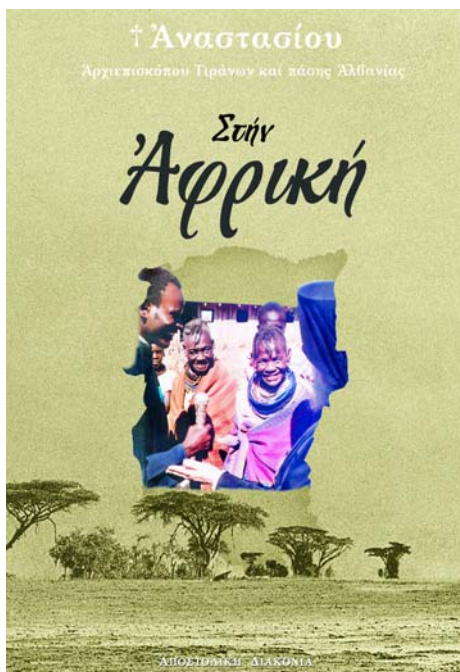
*Νικόλαος Γ. Τσιρέβελος,
Ἐκπαιδευτικός,
Υπ. Διδ. Θεολογίας Α.Π.Θ.*

15. Ἀρχιμ. Ἐναστασίου Γιαννουλάτου, *Ἀφρηριακαὶ Σκέψεις διά τήν Ἱεραποστολήν*, περιοδικό Ἐκκλησία, 55 (1968), σελ. 467.

16. Πρβλ. τήν ἐμπειρική κατανόηση τῆς ἀλήθειας αὐτῆς ἀπό τόν Ἀπόστολο Παῦλο, Α΄ Κορ. 9,16: «ἐάν γάρ εὐαγγελίζωμαι, οὐκ ἔστι μοι καύχημα· ἀνάγκη γάρ μοι ἐπίκειται· οὐαί δέ μοι ἐστίν ἄν μή εὐαγγελίζωμαι».

17. *Παγκοσμιότητα καί Ὀρθοδοξία*, σελ. 40.

18. Ὅπ.π., σελ. 132.

Θεμελίωση

οικήματος πολλαπλών χρήσεων

της Ἱερᾶς Ἐπισκοπῆς Μοζαμβίκης

Μέ ἐκδηλώσεις πολλῆς χαρᾶς καί ὑπό καταρρακτώδη βροχή, μετά τό τέλος τῆς θείας Λειτουργίας, τήν Κυριακή μετά τήν Ὑψωση τοῦ Τιμίτου Σταυροῦ, πραγματοποιήθηκε ἡ θεμελίωση τοῦ οικήματος πολλαπλῶν χρήσεων τῆς Ἱερᾶς Ἐπισκοπῆς Μοζαμβίκης.

Ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Μοζαμβίκης κ. Ἰωάννης, ἔχοντας τήν εὐχή ἀλλά καί τήν ἠθική καί ὑλική συμπαράσταση τοῦ Προκαθημένου τῆς Ἀλεξανδρινῆς Ἐκκλησίας, τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου μας κ. Θεοδώρου Β΄, ἔθεσε τόν θεμέλιο λίθο τοῦ ἐν λόγῳ οικήματος, στόν προαύλιο χώρο τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Παμμεγίστων Ταξιαρχῶν (πίσω ἀκριβῶς ἀπό τήν κόγχη τοῦ Ἱεροῦ Βήματος). Τό οἶκμα αὐτό πρόκειται νά ἐξυπηρετήσῃ τίς ἀνάγκες τῶν Ὁρθοδόξων πιστῶν, πού ζοῦν καί δραστηριοποιοῦνται στό Μαρυτο, τήν πρωτεύουσα τῆς χώρας.

Τό οἶκμα θά στεγάσῃ τό Ἱεραποστολικό Κέντρο, τό Σχολεῖο, τή Βιβλιοθήκη καί τό Κέντρο Νεότητας καί Πολιτισμοῦ τῆς Ἐπισκοπῆς, θά καλύψῃ δέ τίς αὐξανόμενες ἀνάγκες τῶν κατηχήσεων, συνάξεων καί συναντήσεων, κάνοντας πιά εὐδιάκριτη καί αἰσθητή τήν παρουσία καί τή δράση τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας στή Μοζαμβίκη. Μέχρι σήμερα ἐξυπηρετούμαστε ἀπό ἕνα

ἀνακατασκευασμένο γκαράζ κι ὅπως γίνεται ἀντιληπτό, ἀντιμετωπίζουμε πολλῆς δυσκολίας λόγῳ τῆς ἀκαταλληλότητος τοῦ χώρου.

Ἀξίζει νά σημειώσουμε ὅτι ὁ Μακαριώτατος, ὡς Μητροπολίτης Ζιμπάμπουε, ἔδειξε μεγάλο ἐνδιαφέρον καί κατέβαλλε ὑπεράνθρωπες προσπάθειες γιά τήν ἀνάπτυξη καί προώθηση τῆς Ἱεραποστολῆς στή Μοζαμβίκη, ἐκφράζοντας ιδιαίτερη ἀγάπη γιά τήν Beira, ὅπου ἡ πρώτη κοινότητα Ἑλλήνων Ὁρθοδόξων ἰδρύθηκε τό 1896.

Στήν τελετή τῆς θεμελίωσης παραβρέθηκαν ὅλοι οἱ Ὁρθόδοξοι Χριστιανοί τῆς περιοχῆς, ἐνώ στό τέλος πραγματοποιήθηκε σεμνή καλλιτεχνική ἐκδήλωση μέ τραγούδια καί παραδοσιακοῦς χορούς τῶν μικρῶν μαθητῶν τοῦ Σχολείου τῆς Ἐπισκοπῆς.

Ἀπό τήν Ἱερά Ἐπισκοπή Μοζαμβίκης

Ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Μοζαμβίκης κ. Ἰωάννης τελεῖ τόν Ἁγιασμό τῆς θεμελίωσης τοῦ Οικήματος

ΝΕΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΣΤΟ BLANTYRE

Μικροί μαθητές στά σκαλοπάτια του νέου σχολείου της Ίεραποστολής

Μέ τη βοήθεια του Κυρίου, την πατρική εύλογία του Σεβ. Μητροπολίτη μας κ. Ίωακείμ, ἀλλήλ καί τίς δραστικές καί πολύτιμες προσευχές τών φίλων του ιεραποστολικού μας κλημακίου στό Μαλάουι, ἡ τοπική μας Ἐκκλησία συνεχίζει τό ἔργο τῆς διάδοσης του ἀναστάσιμου μηνύματος του Εὐαγγελίου στους Μαλεβιανούς ἰθαγενεῖς ἀδελφούς μας.

Δίπλα στόν περικαλλή ναό τῆς Ἀναστάσεως του Κυρίου στό Blantyre ἔχει ὀλοκληρωθεῖ ἡ ἀνέγερση του ἐφημεριακοῦ οικήματος, στό ὁποῖο φιλοξενῆται ὁ ἔγγαμος ἰθαγενῆς ἱερέας π. Νικόδημος μέ τήν οἰκογένειά του. Ἡ δὲ, μέ τόν ἀκαταπόνητο ιεραποστολικό ζῆλο πού τόν διακρίνει, ἔχει ξεκινήσει νά κατχεῖ τούς κατοίκους τών γύρω περιοχῶν.

Σοφά ὁ Μητροπολίτης μας τοποθέτησε σ' αὐτή τήν ἐνορία τόν π. Νικόδημο, ἕναν κατά πάντα ἀξιολειτουργό του ἑθισιαστηρίου, γιά τόν ὁποῖο ὀλοι προσευχόμεστε ὁ Θεός νά τόν ἐνδυναμώνει στήν ἱερατική του διακονία σ' αὐτήν τήν εύλογημένη ἐνορία, τῆς ὁποίας τό μέλλῶν προδιαγράφεται ἰδιαιτέρα εύοῖωνο. Ὁ ἴδιος εἶναι κοντά μας ἐδῶ καί τέσσερα χρόνια, ὁπότε εἶχαμε τήν εύκαιρία νά διαπιστώσουμε τά πολλὰ τάλαντα μέ τά ὁποῖα τόν προίκισε ἡ πρόνοια του καλοῦ Θεοῦ. Εἶναι ἀνθρωπος τῆς προσφορᾶς, μέ ταπεινοφροσύνη, ἀγάπη καί ἀπόλυτη ἀφοσίωση στό ἔργο τῆς Ἐκκλησίας.

Παραπλεύρως του ἱεροῦ Ναοῦ τῆς Ἀναστάσεως καί χωρίς νά ἔχει προβλεφθεῖ στά ἀρχικά μας σχέδια,

ἀποφασίσαμε νά κτίσουμε ἕνα σχολεῖο, πού ἤδη λειτουργεῖ μέ 200 μικρούς μαθητές. Τό συγκεκριμένο ἔργο εἶναι ἕνα πραγματικό θαῦμα, διότι οὔτε τά χρήματα ὑπῆρχαν, οὔτε κάποιος δωρητής πού θά ἀναλάμβανε τό κόστος τῶν ἐξόδων τῆς ἀνέγερσός του. Τό ἀπαραίτητο ποσόν συγκεντρώθηκε μέ πολὺ κόπο καί μέ τήν ἀθόρυβη συνδρομή πολλῶν ἀνθρώπων ἀπό τήν Ἑλλάδα, πού ἀποφάσισαν νά ἀγκαλιᾶσουν καί νά συνδράμουν τήν πρωτοβουλία αὐτή τῆς Ἐκκλησίας μας.

Οἱ δέκα δάσκαλοι πού ἐργάζονται στό σχολεῖο εἶναι πτυχιούχοι τῆς Παιδαγωγικῆς Ἀκαδημίας τοῦ Μαλάου καί πραγματικά προσπαθοῦν μέ ἐνθουσια-

Ὁ περικαλλῆς Ναός τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου στό Blantyre

Παιδικά χαμόγελα μπροστά στόν σταυρό πού κοσμεῖ τήν αὐλή τοῦ Ναοῦ

σμό γιά τό καλύτερο. Ὑπάρχει μεγάλο ἐνδιαφέρον ἀπό τοὺς κατοίκους τῆς περιοχῆς, προκειμένου τά παιδιά τους νά φοιτήσουν στό σχολεῖο μας. Οἱ μαθητές βρίσκονται ὀλόκληρη τήν ἑβδομάδα μέσα σ' ἕνα χριστιανικό περιβάλλον, ξεκινώντας πάντοτε τήν ἡμέρα τους μέ τήν ἀπαραίτητη προσευχή, ἐνῶ μέσα στά πλαίσια τοῦ μαθητικοῦ ὠρολογίου προγράμματος διδάσκονται συστηματικά τά βασικά σημεῖα τῆς Ὁρθόδοξης πίστεως.

Σύμφωνα μέ τίς διαδικασίες πού προβλέπει ὁ νόμος γιά τήν ἴδρυση καί λειτουργία τῶν ἐκπαιδευτικῶν μονάδων, τό σχολεῖο ἐπισκεφθῆκαν καί ἔλεξαν ἐπιθεωρητές τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας. Ἀφοῦ θαύμασαν τήν ἀριότητα τῶν κτιριακῶν του ἐγκαταστάσεων, δέν μᾶς ἔδωσαν ἀπλῶς τήν ἀπαραίτητη ἄδεια λειτουργίας, ἀλλή καί τό σπάνιο προνόμιο τό σχολεῖο νά ἀποτελεῖ ἐξεταστικό κέντρο γιά τοὺς μαθητές τῆς γύρω περιοχῆς.

Οἱ ἱεραποστολικές μας προσπάθειες στό Μαλάου μέ τόν καιρό ἀποδίδουν εὐχυμούς καρπούς. Τά προβλήματα καί οἱ δυσκολίες εἶναι πολλῆς, ὅπως καί οἱ χαρές καί οἱ εὐλογίες πού γευόμαστε, ὅταν τό ἔργο προχωρεῖ σταθερά μέ τή βοήθεια τοῦ Θεοῦ καί τή στήριξη καλῶν φίλων, πού περιβάλλουν μέ ἀγάπη, ἐνδιαφέρον, ἐμπιστοσύνη καί πίστη τό ἔργο τοῦ εὐαγγελισμοῦ τῶν ἐθνῶν.

Ἀπό τό Ἱεραποστολικό Κλημάκι τοῦ Μαλάου

Οικονομική συμβολή του Γραφείου Έξωτερικῆς Ίεραποστολῆς τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας κατά τό α΄, β΄ καί γ΄ τρίμηνο τοῦ 2012

Ἀπό τό Γραφεῖο Ἐξωτερικῆς Ίεραποστολῆς ἐστάλησαν στίς
Ίεραποστολικές χώρες, τά κάτωθι:

Κένυα:

• Μισθοί 143 ἰθαγενῶν κληρικῶν	51.480
• Συντάξεις 18 κληρῶν κληρικῶν	3.240
• Γιά τό ἱεραποστολικό ἔργο ἐκ δωρεῶν	500
	55.220 €

Μουάνζα:

• Μισθοί 43 ἰθαγενῶν κληρικῶν	15.480
• Ἐπιδόματα ἱεραποστολικῶς ἐργαζομένων	1.000
	16.480 €

Οὐγκάντα:

• Μισθοί 48 ἰθαγενῶν κληρικῶν	17.280
• Συντάξεις 9 κληρῶν κληρικῶν	1.620
• Γιά τό ἱεραποστολικό ἔργο ἐκ δωρεῶν	3.660
	22.560 €

Κογκό:

• Μισθοί 34 ἰθαγενῶν κληρικῶν	12.600
• Γιά τό ἱεραποστολικό ἔργο ἐκ δωρεῶν	50
	12.650 €

Μπουρούντι:

• Μισθοί 4 ἰθαγενῶν κληρικῶν	1.440
• Γιά τό ἱεραποστολικό ἔργο ἐκ δωρεῶν	2.565
	4.005 €

Μπραζαβίη:

• Μισθοί 9 ἰθαγενῶν κληρικῶν	3.240
• Ἐπίδομα ἱεραποστολικῶς ἐργαζομένου	800
	4.040 €

Καμερούν:

• Μισθοί 16 ἰθαγενῶν κληρικῶν	5.760
• Συντάξεις 4 κληρῶν κληρικῶν	720
• Γιά τό ἱεραποστολικό ἔργο ἐκ δωρεῶν	220
• Ἐπίδομα ἱεραποστολικῶς ἐργαζομένου	800
	7.500 €

Τσάντ:

• Μισθοί 2 ἰθαγενῶν κληρικῶν	720 €
------------------------------	--------------

Γκάνα:

• Μισθοί 22 ἰθαγενῶν κληρικῶν	7.920
• Συντάξεις 7 κληρῶν κληρικῶν	1.260
• Γιά τό ἱεραποστολικό ἔργο ἐκ δωρεῶν	63
	9.243 €

Ἄκτῆ Ἐλεφαντοστοῦ:

• Μισθός 1 ἰθαγενοῦς κληρικοῦ	360 €
-------------------------------	--------------

Σιέρα Λεόνε:

• Μισθοί 3 ἰθαγενῶν κληρικῶν	1.080
• Ἐπίδομα ἱεραποστολικῶς ἐργαζομένου	400
• Γιά τό ἱεραποστολικό ἔργο ἐκ δωρεῶν	160
	1.640 €

Νιγηρία:

• Μισθοί 23 ἰθαγενῶν κληρικῶν	8.280
• Συντάξεις 5 κληρῶν κληρικῶν	900
• Γιά τό ἱεραποστολικό ἔργο ἐκ δωρεῶν	300
	9.480 €

Μπενίν:

• Μισθοί 5 ιθαγενών κληρικών	1.800
• Συντάξεις 2 κληρικών	360
	<u>2.160 €</u>

Μαδαγασκάρη:

• Μισθοί 25 ιθαγενών κληρικών	9.000
• Σύσταση 1 κληρικού	180
• Έπίδομα ιεραπ. εργαζομένου	800
• Για τό ιεραπ. έργο έκ δωρεών	1.106,35
	<u>11.086,35 €</u>

Ζάμπια:

• Μισθοί 2 ιθαγενών κληρικών	720 €
------------------------------	-------

Μαλάουι:

• Μισθοί 5 ιθαγενών κληρικών	1800 €
------------------------------	--------

Κοηουέζι:

• Μισθοί 52 ιθαγενών κληρικών	18.720
• Συντάξεις 3 κληρικών	540
• Έπιδόματα ιεραπ. εργαζομένων	800
• Για τό ιεραπ. έργο έκ δωρεών	200
	<u>20.260 €</u>

Ζιμπάμπουε:

• Μισθοί 6 ιθαγενών κληρικών	2.160
• Για τό ιεραποστολικό έργο έκ δωρεών	260
	<u>2.420 €</u>

Ντάρ Έσ Σαλαάμ

• Μισθοί 17 ιθαγενών κληρικών	6.120 €
-------------------------------	---------

Κορέα:

• Μισθοί 8 ιθαγενών κληρικών	2.880
• Έπίδομα ιεραποστολικώς εργαζομένου	800
• Για τό ιεραποστολικό έργο έκ δωρεών	50
	<u>3.730 €</u>

Ίνδία:

• Μισθοί 11 ιθαγενών κληρικών	3.960
• Έπίδομα ιεραπ. εργαζομένου	800
• Για τό ιεραποστολικό έργο έκ δωρεών	766
	<u>5.526 €</u>

Ίνδονησία:

• Μισθοί 9 ιθαγενών κληρικών	3.240
• Για τό ιεραποστολικό έργο έκ δωρεών	600
	<u>3.840 €</u>

Φιλιππίνες:

• Μισθοί 8 ιθαγενών κληρικών	2.880 €
------------------------------	---------

Ταϊβάν:

• Για τό ιεραποστολικό έργο έκ δωρεών	540 €
---------------------------------------	-------

Όρθόδοξες νεοφώτιστες Κορεάτισσες τήν ήμέρα τής εισδοχής τους στήν Έκκλησία του Χριστού

Ἑρώτηση:

Ἐάν ἓνας χριστιανός ἔχει συνάψει δύο – τρεῖς γάμους προτοῦ βαπτισθεῖ, μπορεῖ νά γίνει κληρικός; (Ἀκυρώνονται οἱ γάμοι του μέ τό βάπτισμα, ὅπως συγχωροῦνται οἱ ἀμαρτίες του μέ αὐτό;).

Ἀπάντηση:

Ἡ ἐρώτηση αὐτή δημιουργεῖται ἀπό τό γεγονός ὅτι ὁ ἰζ' ἀποστολικός κανόνας ὀρίζει: «Ὁ δυσί (=σέ δύο) γάμους συμπλακεῖς (= πού συνῆψε) μετά τό βάπτισμα, ἢ παλλακῆν κτησάμενος, οὐ δύναται εἶναι ἐπίσκοπος, ἢ πρεσβύτερος, ἢ διάκονος, ἢ ὄλως τοῦ καταλόγου τοῦ ἱερατικοῦ». Τά ἴδια ὀρίζονται καί στόν γ' καν. τῆς Πενθέκτης Οἰκουμένης Συνόδου.

Εὐθύς ἐξ ἀρχῆς πρέπει νά προσέξουμε ὅτι ὁ κανόνας λῆει ρητῶς «μετά τό βάπτισμα». Ὅταν δηλ. ἓνας χριστιανός μετά τή βάπτισή του συνάψει δύο γάμους, δέν μπορεῖ νά εἶναι, οὔτε νά γίνει, οὔτε νά μείνει, κληρικός. Καί τοῦτο, γιατί ἡ Ἐκκλησία ἀναγνωρίζει ὡς νόμιμο, τ.ἔ. ὡς κανονικό, γιά τόν πιστό χριστιανό μόνο τόν ἓνα γάμο, ὁ ὁποῖος ἀπεικονίζει τόν γάμο τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ μέ τήν Ἐκκλησία, εἰδικῶς μάλιστα ὅταν συνάπτεται μέ τήν ἐκκλησιαστική ἀκολουθία τοῦ μυστηρίου τοῦ γάμου (Πρβλ. Ἐφεσ. 5,22-33). Ἐξάλλου καί γι' αὐτό ὁ ἀπ. Παῦλος παραγγέλλει: «Δεῖ οὖν τόν ἐπίσκοπον ἀνεπίληπτον εἶναι, μιᾶς γυναικός

ἄνδρα» (Α' Τιμ. 3,2), καί «διάκονοι ἔστωσαν μιᾶς γυναικός ἄνδρες» (Α' Τιμ. 3,12). Καί στό μαθητή του Τίτο γράφει: «Κατέλιπόν σε ἐν Κρήτη, ἵνα καταστήσης κατά πόλιν πρεσβυτέρους... εἴ τίς ἐστιν ἀνέγκλητος, μιᾶς γυναικός ἀνὴρ» (Τίτ. 1, 5-6).

Ὁ δεύτερος καί ὁ τρίτος γάμος θεωροῦνται ὡς παρεκκλίσεις ἀπό τήν κανονική καί ὀρθή πορεία τοῦ χριστιανοῦ, ὡς παραπτώματα, ὡς ἀμαρτήματα. Ὁ ζ' καν. τῆς Νεοκαισαρείας κάνει λόγο γιά «μετάνοια» τοῦ διγάμου, καί ὁ α' τῆς Λαοδικείας γιά «κατά συγγνώμη (= συχώρηση)» παροχή τῆς Θ. κοινωνίας, ἀφοῦ προηγουμένως τοῦ ἐπιβληθεῖ καί ὀρισμένος «Κανόνας» (κατά τόν δ' καν. τοῦ Μεγ. Βασιλείου). Γι' αὐτό ἀλλήλωστε καί ἡ Ἐκκλησία ἔχει ἰδιαίτερη συγχωρητική ἀκολουθία γιά τοὺς διγάμους καί τριγάμους, ἰδίως ὅταν καί οἱ δύο σύζυγοι συνέρχονται σέ δεύτερο ἢ τρίτο γάμο.

Ὅταν ὁμως οἱ γάμοι αὐτοί ἔχουν συναφθεῖ προτοῦ γίνει κάποιος χριστιανός, δέν εἶναι ἐμπόδιο, γιά νά γίνει κληρικός, φυσικά οὔτε καί ἐπιτιμῶνται, ἐπειδή τά ἀμαρτήματα, στά ὁποῖα περιέπεσε κάποιος, συγχωροῦνται καί ἀπαλείφονται μέ τό βάπτισμα. Ὁ ἅγ. Νικόδημος ὁ Ἄγιορείτης, ὁ ὁποῖος ἀκολουθεῖ καί τοὺς μεγάλους βυζαντινοὺς κανονολόγους Ζωναρά, Βαλσαμώνα κ.ἄ., γράφει: «Ὅσα μὲν ἀμαρτήματα πράξη ὁ ἄνθρωπος πρὸ τοῦ βαπτίσματος, δέν μποροῦν νά τόν ἐμποδίσουν ἀπό τήν ἱερωσύνην, καί τόν κληρὸν, ἐπειδή καί πιστεύομεν, ὅτι τά ἀποπλύνει ὅλα τό ἅγιον βάπτισμα» («Πηδάλιον», σελ. 18). Ὁ ἰβ' καν. τῆς Ἀγκύ-

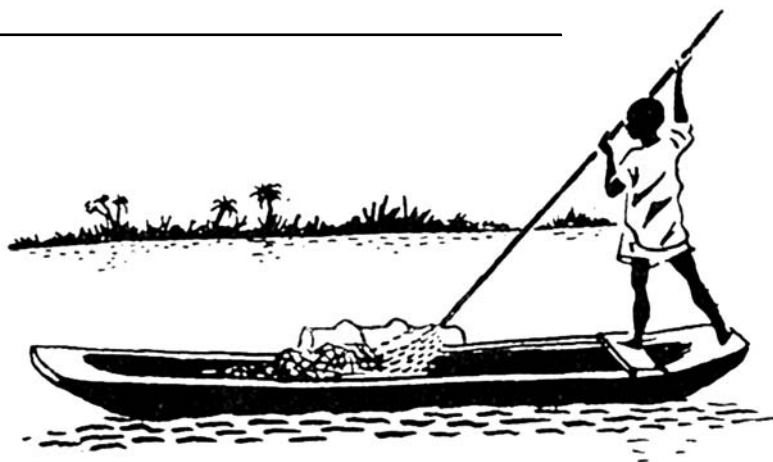

ρας διευκρινίζει ρητῶς καί σχετικῶς: «Τοὺς πρό τοῦ βαπτίσματος τεθυκότας (= θυσιάσαντες στά εἶδωλα), καί μετά ταῦτα βαπτισθέντας, ἔδοξεν εἰς τάξιν (ιερατικήν) προάγεσθαι, ὡς ἀπολοισαμένους». Καί ἡ ἀντιμετώπιση αὐτή εἶναι ὀρθή, γιατί καί ἡ Ἄγ. Γραφή διδάσκει: «Ὅσα ὁ νόμος λέγει τοῖς ἐν τῷ νόμῳ ἡλαλεῖ» (Ρωμ. 3,19), καί «ἀμαρτία οὐκ ἐλλογεῖται μή ὄντος νόμου (=ἐφ' ὅσον δέν ὑπάρχει νόμος)» (Ρωμ. 5,13).

Μιά τέτοια ἀντιμετώπιση μπορούμε νά τήν ἐπιβεβαιώσουμε καί ἀπό τόν ξά' ἀποστολικό κανόνα, ὁ ὁποῖος λέει: «Εἰ τις κατηγορία γένηται κατά πιστοῦ, πορνείας, ἢ μοιχείας, ἢ ἀλλήης τινός ἀπηγορευμένης πράξεως, καί ἐλεγχθείη, εἰς κλήρον μή προαγέσθω». Δηλ. λαμβάνεται ὑπόψη κάποια καταγγελία, ἐφ' ὅσον κάποιος εἶναι πιστός, τ.ἔ. βαπτισμένος. Οἱ κατηγορίες γιά ἀμαρτωλές πράξεις του πρό τοῦ βαπτίσματος δέν ὑπολογίζονται, προκειμένου νά γίνει κληρικός. Ὁ βυζαντινός κανονολόγος Ἀριστηνός χαρακτηριστικῶς στό σχόλιό του στόν παρόντα κανόνα λέει γενικότερα: «Εἰ δέ ἄπιστος ὢν τις, καί ἀμαρτήσας τι τῶν ἀπηριθμημένων, εἶτα βαπτισθείς, καί μετά τό βάπτισμα διατηρήσῃ τόν βίον αὐτοῦ ἀνεπίληπτον, ἀκωλύτως καί εἰς κλήρον προσάγεται» (Γ. Ράλλη-Μ. Ποτλή, Σύνταγμα, τόμ. Β', σελ. 79).

Στή συνέχεια μπορεί νά τεθεῖ τό ἐρώτημα: Τί γίνεται, ὅταν ὁ ἕνας γάμος συναφθεῖ προτοῦ βαπτιστεῖ ὁ ὑποψήφιος κληρικός καί ὁ δεύτερος μετά τή βάπτισή του; Ἰσχύει γι' αὐτόν ἡ ἀπαγόρευση τοῦ ἀνωτέρω ἰζ' ἀποστολικοῦ κανόνα ἢ δέν ἰσχύει;

Ἄν ἀνατρέξουμε πάλι στό κείμενο τοῦ κανόνα θά διαπιστώσουμε ὅτι ὁ κανόνας ὀρίζει: «Ὁ δυσί (= σέ δύο) γάμοις συμπλακεῖς μετά τό βάπτισμα». Προφανῶς ἐννοεῖ ὅτι καί οἱ δύο ἔγιναν μετά τό βάπτισμα. Δέν περιλαμβάνει ὁ κανόνας καί τήν ἀνωτέρω περίπτωση ὡς κώλυμα ἱερωσύνης. Δέν ὀρίζει δηλαδή «ὁ δυσί γάμοις ἢ δευτέρῳ γάμῳ συ-

μπλακεῖς μετά τό βάπτισμα». Ἄν ἔπρεπε νά τό διαλάβει, προφανῶς θά τό ἔπραττε. Θά λέγαμε, λοιπόν, ὅτι δέν λαμβάνεται καί πάλι ὑπόψη ὁ γάμος πού τελέστηκε πρό τοῦ βαπτίσματος καί ὑπολογίζεται μόνο ὁ μετά τή βάπτισμα γάμος, ὄχι ὁ πρό αὐτοῦ. Ἐπομένως καί σ' αὐτή τήν περίπτωση, ὅπως καί στήν προηγούμενη, πού καί οἱ δύο γάμοι συνάφθηκαν πρό τοῦ βαπτίσματος, ὁ πιστός αὐτός χριστιανός μπορεί νά γίνει κληρικός.

Βεβαίως ἐδῶ πρέπει νά προσθέσουμε ὅτι, προκειμένου αὐτός ὁ χριστιανός νά χειροτονηθεῖ κληρικός, ὀφείλει νά κάνει καί τήν τυχόν ἄπιστη σύζυγό του χριστιανή (πρβλ. τόν ἰστ' / μγ' καν. τῆς Καρθαγέννης), ὅπως ἐπίσης νά τελέσει καί τόν ἐκκλησιαστικό του γάμο (τό μυστήριο τοῦ γάμου) μέ τή σύζυγό του.

Ἀσφαλῶς ἀπαραίτητη προϋπόθεση γιά τή χειροτονία του εἶναι καί ἡ «ἐξωθεν καλή μαρτυρία», ὅπως ὅλοι πρέπει νά γνωρίζουμε. Ὁ ἀείμνηστος καθηγ. Παν. Τρεμπέλλας, ἐρμηνεύοντας τό σχετικό χωρίο (Α' Τιμ. 3,7) τοῦ ἀπ. Παύλου, λέει: «Πρέπει δέ νά ἔχη καί καλήν μαρτυρίαν ἀπό τοῦς ἔξω τῆς Ἐκκλησίας ἀνθρώπους». Φυσικά αὐτή ἡ καλή μαρτυρία πρέπει νά ἀναφέρεται καί στοῦς γάμους του, πού συνάφθηκαν πρό τῆς βαπτίσεώς του.

Δέν τελειώσαμε ὅμως μέ τό θέμα μας. Μᾶλλον πρέπει νά συνεχίσουμε.

Παν. Ἰ. Μπούμης

«τῶν δέ μαθητῶν καθὼς ὑπορεῖτό τις ὤρισαν ἕκαστος αὐτῶν εἰς διακονίαν πέμψαι τοῖς... ἀδελφοῖς»

(Πράξ. ια΄ 29)

Ἀπὸ 1-4-2012 ἕως 30-6-2012 προσεφέρθηκαν στό Γραφεῖο Ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τά παρακάτω χρηματικά ποσά γιά τό ἱεραποστολικό ἔργο ἀπό τοὺς:

Vlahos Bill καί Debby 303, 47 • Ἀβαγιανή Μαρία 100 • Ἀγαθοπούλου Ἀγγελική 30 • Ἀγγελινά Μαρία 100 • Ἀγγελινά Παναγιώτη 250 • Ἀδάμ Κων/νο 1000 • Ἀδάμ Μεληπομένη 300 • Ἀδάμ Μηνά 500 • Ἀδελφό Π. 200 • Ἀερίδη Κων/νο 50 • Ἀθανασίου Γηλυκερία 10 • Ἀθανασόπουλο Κων/νο 15 • Ἀθανασοπούλου Παναγιώτα 50 • Ἀθαφροπάτη Εὐάγγελιο 45 • Ἀλεξάνδρου Ἰωάννη 100 • Ἀλικάκο Γεώργιο 256,39 • Ἀλιμπέρτη Ἀλέξανδρο 300 • Ἀναστασιάδου Ἀθηνά 400 • Ἀντωνιάδη Ἰωάννη 150 • Ἀντωνίου Ἰωάννη 100 • Ἀνώνυμο

(Γ.Ε. 2690) 30 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 2691) 5 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 2702) 526,32 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 2895) 5 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 1998) 300 • Ἀνώνυμο (Α.Α. 449) 50 • Ἀνώνυμο (Α.Α. 447) 20 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 1898) 30 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε.1885) 50 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 1884) 50 • Ἀνώνυμο (Α.Α. 457) 70 • Ἀνώνυμο (Δ.ΕΠ. 716) 10 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 2720) 5 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 1999) 200 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 2694) 90 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 2134) 73,45 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 2684) 1.000 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 1967) 600 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 2677) 250 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 2313,3133) 300 • Ἀνώνυμο (Δ.ΕΠ. 710,711) 100 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 1728) 300 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 1925) 5.000 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 2245) 30 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 2054) 10 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 2083) 75 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 2669) 25 • Ἀνώνυμο (Α.Α. 458)

10 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 1890) 100 • Ἀνώνυμο (Δ.ΕΠ. 705) 20 • Ἀνώνυμο (Δ.ΕΠ. 708) 50 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 2234) 15 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 1972) 50 • Ἀνώνυμο (Δ.ΕΠ. 703) 50 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 2251) 30 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 1976) 120 • Ἀποστόλου Ἀθηνά 200 • Ἀποστόλου Β. 10 • Ἀποστόλου Ἰω. Ἀπόστολο 60 • Ἀραμπατζίδου Στ. 300 • Ἀραπατζή Δέσποινα 50 • Ἀραπατζή Κωνσταντῖνο 50 • Αὐγερινό Μάξιμο 100 • Αἰβαζάκη Ἀσπασία 50 • Βάκρο Γεώργιο 600 • Βαλωμένου Βασιλική 20 • Βασιλειάδη Παναγιώτη 30 • Βασιλειάδου Ἀλίκη 30 • Βαϊνά Γεώργιο 150 • Βέττα Γεωργία 60 • Βιζένκο Γεώργιο καί Ἀγγελική 30 • Βηλασόπουλο Γ. 30 • Βηλαχιώτη Βασιλική 50 • Βηλάχου Ἀλεξάνδρα 20 • Βρούβα Ἀσπασία 100 • Βυτανιώτη Ἀστερόπη 40 • Γαβριήλ Μαρία 65 • Γαρμψή Βα-

Ἀχυροκατασκευὴ πού λειτουργεῖ ὡς αἴθουσα
στό Καμερούν

σίλειο 65 • Γαρμπή Έλευθέριο 10 • Γεννάδη Κυριάκο 150 • Γεωργόπουλο Νικόλαο 40 • Γεωργόπουλο Παναγιώτη 40 • Γιαννακοπούλου Έλενα 50 • Γιαννέλου Ηλέκτρα 60 • Γιαννοπούλου Παναγιώτα 30 • Γκανασούλη Ταξίαρχη 50 • Γκαραβέλια Χρυσάνθη 50 • Γκιόκα Στέλιο 130 • Γκουλιών Θεολογία 10 • Γκουράρο Νικόλαο 50 • Γκριήλα Άθανάσιο 20 • Γήλυκα Άλίκη 10 • Γραμματικού Άλεξάνδρα 100 • Γυαλιστρά Διονύσιο 150 • Γυμνάσιο Πρώτο Σαλαμίνας 529,30 • Δαμιανό Άναστάσιο 50 • Δαουδάκη Κων/νο 50 • Δαφερέρα Ίωάννη του Μάρκου 5 • Δελήη Δέσποινα 25 • Δημητρακοπούλου Άντωνία 30 • Διαμαντή Άρ. 20 • Διαπέτη Ίωάννη 10 • Δρίτσα Παναγιώτη 500 • Εύθυμιάδου Σόνια 10 • Εύθυμιού Γεώργιο 100 • Ζάρρου Μαρία 100 • Ζαχαράκη Μαρία 100 • Ζάχο Ίωάννη 500 • Ζένιου Έλένη 30 • Ζηλιανάκη Έλένη 70 • Ζησόπουλο Πέτρο 20 • Ζουμπουλόγλου Χρυσανγή 100 • Ζουναρέλη Βασίλειο 80 • Ζωρογιαννίδου Έλένη 15 • Ήλια Ευτέρπη 20 • Ήλιοπούλου Γεωργία 60 • Θαλασέλη Παναγιώτη 200 • Θεοδοσιάδη Ευγένιο 80 • Θεοδωράκη Ζωζώ 60 • Θεοδωράκη Φώτιο 50 • Θεοδωρίδου Άθηνά 20 • Θεοδωρίδου Ειρήνη 30 • Ίσαρη Ίσιδώρα 75 • Ίσρατόγλου Άλέξιο 50 • Ίωαννίδου

Σταματούλα 40 • Ίωάννου Παρασκευή 100 • Ίωάννου Στέλλα 50 • Κακαράτζα Άντωνιο 10 • Καλλιπιόζη Άγγελική 180 • Καλογερίδου Όλγα 290 • Καλόξυλο Ευάγγελιο 150 • Καλπάκη Έλένη 50 • Καλύβα Έλένη 200 • Καμβύση 30 • Καντιδάκη Ίωάννη 60 • Καπελιώτη Μαρία 50 • Καπογιαννάτο Ίωάννη 40 • Καραβάνη Ευστράτιο 60 • Καραδάλη Στυλιανή 100 • Καραολάνη Κων/νο 100 • Καρατάσου Άλεξάνδρα 25 • Καρδάρ Άσημίνα 20 • Καρουζάκη Κυριακή 50 • Κατσαρού Κατερίνα 10 • Κασιρή Βασίλειο 25 • Καφάτο Άντωνιο 50 • Καφετζοπούλου Έλένη 130 • Κεκάκη Μαρία 20 • Κετσιμπάση Σταυρούλα 30 • Κετσιμπάση Χαρ. Μαρίκα 50 • Κηπουρό Χρήστο 50 • Κομαρίμα Ίωάννα 100 • Κονδύλη Ίω. 50 • Κορακιανίτου Άγ. 300 • Κούγια Αικατερίνη 15 • Κουλιουμπή Φωτεινή 135 • Κουπαράνη Στέργιο 100 • Κουρεϊλίδου Έθιπνίκη 20 • Κουρεϊλίδου Ίωάννα 20 • Κουτόνια Παρασκευή 50 • Κουτσογιάννη Δήμητρα 100 • Κουτσοκώστα Φώτιο 100 • Κουτσουράκη Παντελεήμονα 50 • Κουτσούρη Γεωργία 50 • Κοφινά Φωτεινή 50 • Κράλη Ρίζου Λαμπρινή 50 • Κρενδηρόπουλο Γεώργιο 100 • Κρουστάλη Βέρα 135 • Κυπριωτάκη Καλλιόπη 50 • Κυριακού Ίωάννα 95 • Κωνσταντινίδου

Λασκαρίδου Καλλι. 20 • Κωνσταντοπούλου Βούλα 30 • Κωτσάκη Διονύσιο 50 • Λεβέντη Νταή 40 • Λέννη Άθηνά 20 • Λιόθλιου Χ. 50 • Λογοθετίδου Λεμονιά 10 • Λούρο Γεώργιο 150 • Λυκοπάντη Έλευθερία 200 • Λυκούργου Πηνελόπη 50 • Λυριτζή Βάσω 20 • Μαζωνάκη Έλένη 100 • Μαντέλη Γεράσιμο 70 • Μαραγιάννη Νικ. 50 • Μαργαρίτη Κων/νο 100 • Μαρκόγλου Μαρία 15 • Ματσιώτα Έλένη 20 • Μαυραντώνη Μαρία 100 • Μαϊθακάκη Νομική 30 • Μηλίτση Γεώργιο 50 • Μητρούδη Μαρία 10 • Μιχαηλίδης Ίωάννης και Κων/να 100 • Μιχαλάκη Αικατερίνη 20 • Μιχαλάκη Έρμιόνη 15 • Μοσχίδου Μαρία 400 • Μουστακίδου Δημόκλεια 65 • Μπάμνη Παναγιώτα 30 • Μπαρσάκη Λέρτα Φωτεινή 20 • Μπινιάρη Κων/νο 50 • Μπόζο Ίωάννη 50 • Μπόζο Σταύρο 50 • Μποζόπουλο Κων/νο 50 • Μπουζάνη Σοφία 50 • Μπούρτζινου Άδαμαντία 200 • Μπρέλλη Στέφανο 50 • Μυλωνά Έ. Σωτηρία 70 • Μυλωνά Ευαγγελία 50 • Μυλωνά Μαρία 250 • Μυλωνάκη Μαρκέλλη 50 • Μωρογιάννη Χρυσούλα 65 • Νάννου Φωτεινή 165 • Ναό Άγ. Βλασίου 275 • Ναό Άγ. Ζώνης 108 • Ναό Άγ. Κοσμά Αιτωλιού 100 • Ναό Άγ. Νικολάου Σαλαμίνας 35,70 • Νασέλο Νίκο 50 • Νικολάου

Όμαδικές βαπτίσεις στη Γκάνα από τό Σεβ. Μητροπολίτη Άκκρας κ. Γεώργιο

Ευάγγελος 50 • Ντίνα Ἀπόστολο 50 • Ξαγρεμμενάκο Στυλιανό 30 • Οικονόμου Ἄρ. 50 • Παναγιωτουνάκο Γ. Σαράντο 50 • Παναγοπούλου Μαρία 10 • Πάνου Ἀναστάσιο 100 • Παντζοπούλου Ἄ. 50 • Παντογιού Παρασκευή 120 • Παπαγεωργίου Γεώργιο 50 • Παπαδιά Μαρία 30 • Παπαδόπουλο Κωνσταντίνου 50 • Παπαδόπουλο Περικλή 50 • Παπαθανασίου Βασ. 50 • Παπακωνσταντίνου Ἀγγελική 20 • Παπακωνσταντίνου Ἑλένη 150 • Παπανικολάου Νίκη 65 • Παπαπροκοπίου Παν. 100 • Παπασωτηρίου Χάιδω 20 • Παρασκευοπούλου Ἀθηνά 50 • Παράσχου Ροδάνθη 20 • Παρνασά Μεταξία 65 • Πασακοπούλου Γεωργία 20 • Πασιά Ζωή 150 • Πασχαλίδη Ἀναστάσιο 30 • Πατούνα Ἐμ. 60 • Πατρινού Εἰρήνη 100 • Πατσαχάκη Στέλλα 30 • Πάτση Παναγιώτη 20 • Πατσιδὴ Χρῆστο 30 • Πάχιου Ἀγγέλα 25 • Πάχιου Κωνσταντίνη 25 • Περδικέα Παναγιωτοπούλου Εὐαγ. 50 • Περδικούρη Ἀγγελική 20 • Πε-

ρισοράτη Χαρίκλ. 100 • Πιταροκώλη Μακάριο 50 • Ραδίτσα Ξανθή 50 • Ραφτοπούλου Ἐλισάβετ 200 • Ρεντιζέλα Κυριακή 100 • Ρήγου Ἀγγελική 60 • Σακελλάρη Γεώργιο 200 • Σαλίχο Παναγιώτη 30 • Σαλμονικό Ἀθανάσιο 500 • Σαμαρά Βαία 50 • Σαμιώτη Παντελή 50 • Σαραβινού Βασιλική 100 • Σαρακηνό Χαράλαμπος 50 • Σαραφούδη Ἀργύριο 20 • Σαρίδου Βηθλέμ 200 • Σαρρή Βάσω 40 • Σεφερίδου Παρασκευή 50 • Σινανίδου Φωτεινή 30 • Σιούτη Στέφανο 50 • Σκαλιτσοδήμου Μαρία 50 • Σκαμπετζάκη Περικλή 30 • Σκαφίδα Ἀντώνιο 50 • Σκληβούνου Μαρία 20 • Σκουλουφινάκη Εἰρήνη 100 • Σμυρνάκη Γεωργία 19.295 • Σολομωνίδου Ἀνδρομάχη 40 • Σουφλιά Σωτηρία 130 • Σταματοπούλου Ἀθ. 20 • Σταματοπούλου Ρούσσου Ἄρτεμις 60 • Σταυριανό Γεώργιο 50 • Σταύρου Κων/νο 30 • Στεργίου Παναγιώτη 50 • Στυλιανίδη Ἀνδρέα 50 • Συρίγου Ἀντωνία 20 • Σχοῆ Ἀπολυτρωτική Ἵπ. Θεοτό-

κου 845 • Τασιοῦλη Μιῆτ. 1.500 • Τζανετή Στυλιανό 30 • Τζιντζι Γεώργιο 60 • Τζοάννου Σοφία 100 • Τζουανάκη Εὐσεβεία 45 • Τριανταφύλλου Εὐγενία 10 • Τσάβαλου Μαριάνθη 20 • Τσάκωνα Σάια 50 • Τσανακτσή Γεωργία 50 • Τσελιάγκου Μαθαματένια 50 • Τσικαλά Δημ. 30 • Ὑφαντή Ἰωάννη 50 • Ὑφαντή Ἰωάννη 500 • Φαροπούλου Εἰρήνη 40 • Φίλο Ἥλια 40 • Φιτσώρου Ζαχαρίτσα 150 • Φούγια Κων/νο 200 • Φραγκά Ἀθανάσιο 200 • Φραγκοδημήτρη Κων/νο 50 • Φωτίου Αἰκ. 40 • Χαλβατζόγλου Παντελεήμονα 30 • Χαμουρούδη Λαμπρινή 300 • Χαρίση Θεοδώρα 250 • Χασικό Νεκτάριο 50 • Χατζηγιάννη Τρύφ. 100 • Χατζηδάκη Μαρία 500 • Χατζηπαπά Παῦλο 50 • Χατζηρήγα Θεοδώρα 30 • Χατζησταυρίδου Ἀναστασία 35 • Χατζησταύρου Κων/νο 100 • Χρυσάγη Ἀριστομένη 124,88 • Χρῦσο Μιχ. Παῦλο 60 • Ψαρρά Φωτεινή 20.

Ἐπιμέλεια: Εὐάγγελος Δ. Ζουρδούμης

Ἔργασίες ἀνέγερσης τοῦ ἱατρικοῦ Κέντρου κατὰ τοῦ AIDS καὶ τῆς μαλᾶρίας τῆς Ἐπισκοπῆς Μπουρούντι καὶ Ρουάντας

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ὁρθόδοξη ιεραποστολή στό Μπουρούντι-
προσφορά νέων εὐκαιριῶν γιά ἐκπαίδευση
† Ὁ Μπουρούντι καί Ρουάντας Σάββας 2

Διάλογος μέ Προτεστάντες Πάστορες
Γιά τήν καταγραφή:
Ἄθανασία Κοντογιαννακοπούλου 3

Ἀποστολή στή Μανούγκα τῆς Ἱερᾶς Ἐπισκοπῆς Μαδαγασκάρης
Στέλλα Παπαδοπούλου 10

Ἡ παρουσία τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας στό Πακιστάν
Ἀπό τήν Ἱερά Μητρόπολη Σιγκαπούρης 13

Ἕνα σημαντικό γεγονός στή ζωή τῆς Ἐκκλησίας στήν Κένυα
Ἀπό τήν Ἱερά Μητρόπολη Κένυας 14

Ἀπονομή πτυχίων στους πρώτους ἀποφοίτους τοῦ Ὁρθόδοξου
Πανεπιστημίου τοῦ Κονγκό
Ἀπό τήν Ἱερά Μητρόπολη Κεντρῶς Ἀφρικῆς 15

Εὐχαριστιακή θεολογία καί σύγχρονη ιεραποστολική μαρτυρία
στόν λόγο τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀναστασίου
Νικόλαος Γ. Τσιρέβελος 16

Θεμελίωση οἰκῆματος πολλοῦ ἀριθμοῦ χρήσεων
τῆς Ἱερᾶς Ἐπισκοπῆς Μοζαμβίκης
Ἀπό τήν Ἱερά Ἐπισκοπή Μοζαμβίκης 21

Νέο σχολεῖο στό Blantyre
Ἀπό τό Ἱεραποστολικό Κλημάκι τοῦ Μαλάουι 22

Οἰκονομική συμβολή τοῦ Γρ. Ἐξ. Ἱεραποστολῆς 24

Νομοκανονικά
Παν. Ἰ. Μπούμης 26

Δωρητές
Εὐάγγελος Δ. Ζουρδούμης 28

Ἐξώφυλλο – Ὁπισθόφυλλο: Σκηνές ἀπό τήν καθημερινότητα στό Βόρειο
Καμερούν

Πάντα τά ἔθνη

ΒΡΑΒΕΙΟ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

Ἔτος ΛΑ΄, τεύχος 123, Ἰουλ. - Αὐγ. - Σεπτ. 2012
Τριμηνιαῖο ἱεραποστολικό περιοδικό
ΚΩΔΙΚΟΣ 3536

* Πληροφορεῖ μέ τρόπο υπεύθυνο γιά τίς ὀρθόδοξες ἱεραποστολικές προσπάθειες ἀνά τόν κόσμο.

* Ἐνημερώνει πάνω στήν πολύμορφη πραγματικότητα τοῦ κόσμου, πού περιλαμβάνει τόσα ἔθνη μέ ποικίλα προβλήματα καί χαρίσματα.

Ἰδιοκτησία: Ἀποστολική Διακονία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος – Ἰωάννου Γενναδίου 14 – Ἀθήνα 115 21.

Ἐκδότης-Διευθυντής: Ὁ Ἐπίσκοπος Φαναρίου κ. Ἀγαθάγγελος, Γενικός Διευθυντής τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ἰαοῦ 1, 115 21 Ἀθήνα.

Ἰδρυτής: Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Τιράνων καί πάσης Ἀλβανίας κ. Ἀναστάσιος. Διετέλεσε Διευθυντής κατά τά ἔτη 1981-1992.

Υπεύθυνος ὕλης: Ἀρχιμ. Ἀλέξιος Ψοῖνος, Διευθυντής Ὑπηρεσιῶν τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας.

Σύνταξη - Ἐπιμέλεια ἐκδόσεως: Γραφεῖο Ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας.

Ἐπιστολές - Ἐμβάσματα: «ΠΑΝΤΑ ΤΑ ΕΘΝΗ» Ἀποστολική Διακονία, Ἰο. Γενναδίου 14 — Ἀθήνα 115 21 — Τηλ. 210-7272.315 - 316. Fax 210-7272.310.

Συνδρομή γιά 1 χρόνο:

Ἑσωτερικοῦ	€ 5
Κύπρου	€ 12
Εὐρώπης	€ 12
Λοιπές χώρες	€ 14
Γιά τούς φοιτητές καί μαθητές:	€ 2,50
Τιμή τεύχους	€ 1,25

* Τό ποσό τῆς συνδρομῆς ἔχει συμβολικό χαρακτήρα. Δέν ἀποσκοπεῖ μόνο στήν κάλυψη τῶν ἐξόδων ἐκδόσεως τοῦ περιοδικοῦ, ἀλλά καί στήν διαμόρφωση υπεύθυνης ἱεραποστολικῆς συνειδήσεως. Γίνονται δεκτές προαιρετικές προσφορές γιά τήν ἐκδοση τοῦ περιοδικοῦ.

Προϊστάμενος Τυπογραφείου: Χρήστος Κοβαῖος.
Διεύθυνση: Πρωτομαγιάς 3 - 14568 Κουονέρι Ἀττικῆς

ΠΑΝΤΑ ΤΑ ΕΘΝΗ (All Nations)

Year 31, No 123, July-Aug.-Sept. 2012

The aims of the quarterly magazine "Panta ta Ethni" are:

* **To provide information in a responsible way on Orthodox missionary efforts throughout the world.**
* **To arouse awareness of the multiform reality of the modern world.**

Publisher: Bishop of Phanarion Agathangelos, General Director of Apostoliki Diakonia of the Church of Greece.

Founder: Archbishop of Tirana and all Albania Anastasios Yannoulatos. He was editor during 1981-1992.

Editorial Board: Foreign Mission Office of Apostoliki Diakonia of the Church of Greece.

Letters-Remittances: "ΠΑΝΤΑ ΤΑ ΕΘΝΗ" (All Nations)

Apostoliki Diakonia, 14, Io. Gennadiou St. — 115 21
Athens — GREECE. Tel. ++3210.7272.315-316.

Subscription for 1 year:

Greece	€ 5
Cyprus	€ 12
Europe	€ 12
Other countries	€ 14

Printed: By Apostoliki Diakonia of the Church of Greece.

Καλλιτεχνική ἐπιμέλεια: Ἀποστολική Διακονία

ΠΑΡΩΡΜΕΝΟ
ΤΕΛΟΣ
Ταχ. Γραφείο
Κ.Ε.Μ.Π. ΚΡ
Αριθμός Μόδας
9

ΕΝΤΥΠΟ ΚΛΕΙΣΤΟ ΑΡ. ΑΔΕΙΑΣ 1/2007 Κ.Ε.Μ.Π. ΚΡ
ΚΩΔΙΚΟΣ ΕΛΤΑ 01 3536

